

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY MIEŚCISKO

NA LATA 2004 – 2007 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2008 – 2011

Wykonanie:

mgr Leszek Hoffmann - ekspert zewnętrzny

Koordynacja merytoryczna:

Prof. UAM dr hab. Andrzej Mizgajski

mgr Grażyna Lesińska – sekretarz projektu

Współpracujący referendarz ze strony gminy:

mgr inż. Rafał Kapczyński

Poznań, maj 2004

SPIS TREŚCI CZĘŚCI TEKSTOWEJ PROGRAMU

	str.
1. WSTĘP	4
1.1. Uwarunkowania i zakres programu	4
1.1.1. Uwarunkowania prawne	4
1.1.2. Zakres merytoryczny programu	5
1.2. Metodyka sporządzania programu, materiały źródłowe	6
1.3. Charakterystyka społeczno – gospodarcza i przyrodnicza gminy	8
1.3.1. Charakterystyka społeczno-gospodarcza	8
1.3.2. Charakterystyka przyrodnicza	13
2. DIAGNOZA ŚRODOWISKA W GMINIE	17
2.1. Formy i wielkość oddziaływania (presji) na środowisko	17
2.1.1. Gospodarka ściekowa	17
2.1.2. Emisja spalin do atmosfery	18
2.1.3. Gospodarka odpadami	19
2.1.4. Hałas	20
2.1.5. Pola elektromagnetyczne	20
2.2. Stan środowiska	20
2.2.1. Wody podziemne	20
2.2.2. Wody powierzchniowe	21
2.2.3. Powietrze atmosferyczne	21
2.2.4. Gleby	21
2.3. Działania administracyjne i właścicielskie na terenie gminy	23
2.3.1. Działania porządkowe	23
2.3.2. Praca administracji	24
2.3.3. Działania właścicielskie	26
3. TREŚCI DOKUMENTÓW PROGRAMOWYCH WYŻSZEGO RZĘDU ISTOTNE DLA GMINY MIEŚCISKO	29
3.1. Krajowe dokumenty programowe	29
3.1.1. Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010	29
3.1.2. Program wykonawczy do II Polityki ekologicznej państwa na lata 2002-2010	32
3.1.3. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych	35
3.2. Regionalne dokumenty programowe	36
3.2.1. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego	36
3.2.2. Wojewódzki program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2002 – 2010	41
3.2.3. Priorytety WFOŚiGW w Poznaniu	48
3.3. Powiatowy program ochrony środowiska dla powiatu Wągrowiec	49
3.4. Lokalne dokumenty programowe	57
3.4.1. Koncepcja programowo-przestrzenna. Gospodarka wodna i ściekowa.	57
3.4.2. Plan gospodarki odpadami dla gminy Mieścisko	59
3.4.3. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Mieścisko	61
4. MOŻLIWOŚCI WSPARCIA INWESTYCJI W OCHRONIE ŚRODOWISKA PRZEZ FUNDUSZE UNII EUROPEJSKIEJ	62
4.1. Informacje ogólne	62
4.2. Fundusz Spójności, Strategia wykorzystania Funduszu Spójności	64
4.3. Fundusze strukturalne, Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego	68

5	CELE I PRIORYTETY EKOLOGICZNE	75
5.1.	Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych	75
5.1.1	Ochrona gleb	75
5.1.2	Racjonalna eksploatacja lasów, zadrzewienia	76
5.1.3	Ochrona zasobów kopalin	77
5.2.	Poprawa jakości środowiska	78
5.1.1	Ochrona wód i gospodarka wodna	78
5.1.2	Ochrona powietrza	81
5.1.3	Gospodarowanie odpadami	82
5.1.4	Klimat akustyczny (hałas)	84
5.1.5	Pola elektromagnetyczne	85
5.3.	Bezpieczeństwo ekologiczne	86
5.1.6	Chemiczne	86
5.1.7	Biologiczne	87
5.1.8	Poważne awarie	88
5.4.	Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej	89
5.5.	Działania horyzontalne (obejmują wszystkie cele określone w punkcie 5)	90
6.	UWARUNKOWANIA ORGANIZACYJNE I FINANSOWE REALIZACJI PROGRAMU	92
7.	WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU	93
-	Materiały źródłowe do „Programu ochrony środowiska gminy Mieścisko”	96
-	Najważniejsze akty prawne	98

1. Wstęp.

1.1. UWARUNKOWANIA I ZAKRES PROGRAMU

1.1.1. Uwarunkowania prawne

Opracowanie gminnego programu ochrony środowiska w celu realizacji polityki ekologicznej państwa jest obowiązkiem organu wykonawczego samorządu gminy zapisanym w Art.17. ust.1. Ustawy Prawo ochrony środowiska (Poś). Ustawa o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, Ustawy o opadach oraz o zmianie niektórych ustaw określa w Art.10., że wykonanie programu ma nastąpić do 30 czerwca 2004 roku. Program ma zawierać działania realizowane w ciągu 4 lat z perspektywą na kolejne 4 lata. W związku z powyższym przyjęto, że niniejszy program obejmuje lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011.

Ramowy Zakres Programu określa Art.14. Prawa ochrony środowiska wymieniając następujące elementy, które powinien zawierać:

- 1) cele ekologiczne,
- 2) priorytety ekologiczne,
- 3) rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- 4) środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

Ustawowy zapis mówiący, że programy sporządza się w celu realizacji polityki ekologicznej państwa (PEP) oznacza, że muszą one uwzględniać zapisy polityki ekologicznej państwa. Realizacja tego wymogu następuje poprzez uwzględnienie zapisów Polityki ekologicznej państwa na lata 2003- 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010. Dokument ten stwierdza, że nadal ważnym dokumentem operacyjnym pozostaje „Program wykonawczy do II Polityki ekologicznej państwa, na lata 2002-2010”, który wskazuje wykonawców i terminy realizacji konkretnych zadań lub pakietów zadań, przewidzianych do realizacji, a także szacuje niezbędne nakłady i źródła ich finansowania. W konsekwencji oba wymienione dokumenty kształtują układ celów, priorytetów oraz działań proekologicznych prezentowanego Programu.

Ograniczeniem pozycji Programu ochrony środowiska wśród dokumentów jest zapis Art. 94. Konstytucji R.P., który brzmi: „Organy samorządu terytorialnego oraz terenowe organy administracji rządowej, na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawie, ustanawiają akty prawa miejscowego obowiązujące na obszarze działania tych organów.

Zasady i tryb wydawania aktów prawa miejscowego określa ustawa.” Ponieważ ustawa (Poś) nie zawiera upoważnienia do ustanawiania programów jako aktów prawa miejscowego, to nie mogą one za takowe uchodzić i stanowić źródła powszechnie obowiązującego prawa zgodnie z Art. 87 Konstytucji R.P. Oznacza to, że zakres Programu obejmie zadania władz gminy oraz jednostek zależnych, natomiast nie powinien wywoływać bezpośrednich skutków prawnych w sferze praw i obowiązków podmiotów „zewnętrznych” wobec administracji.

Zgodnie z zapisami Ustawy o odpadach (Art. 14 i 15) wydzieloną częścią programów ochrony środowiska są plany gospodarki odpadami. Odznaczają się one jednak swoją specyfiką polegającą na celowości wykonywania ich w skali ponadgminnej, a nawet ponadpowiatowej. Gmina Mieścisko posiada taki program, stąd w niniejszym opracowaniu ograniczono się do cytowania jego fragmentów.

1.1.2. Zakres merytoryczny programu

Układ przedsięwzięć realizacyjnych Programu odniesiono do zapisów znajdujących się w Programie wykonawczym do II Polityki ekologicznej państwa na lata 2002-2010.

Przedsięwzięcia objęte Programem dotyczą kompetencji w ochronie środowiska samorządu gminy oraz jednostek podległych. Oznacza to, że opracowanie w marginalnie traktuje zagadnienia, którymi zajmują się władze powiatu, województwa i kraju. Podstawą konstrukcji Programu jest diagnoza środowiska zawarta w istniejących już opracowaniach oraz rozpoznanie posiadane przez administrację i inne jednostki, a zwłaszcza Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska. Przy konstrukcji Programu wzięto pod uwagę Wytyczne do wykonywania programów ochrony środowiska wydane przez Ministerstwo Środowiska. Wobec faktu, że nie stanowią one źródła prawa w rozumieniu Konstytucji R.P., traktowano Wytyczne jako dokument kierunkowy, a nie jako zestaw obligatoryjnych wymogów.

W Programie zostały uwzględnione sektorowe i horyzontalne dokumenty programowe, związane z problematyką środowiskową, co pozwala na właściwe wpisanie się w układ celów i priorytetów uwzględnionych w dokumentach wyższego rzędu. Stwarza to realne podstawy do ubiegania się o pozyskanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na realizowanie własnych przedsięwzięć. Dla pozyskania środków zagranicznych, pochodzących z Unii Europejskiej najważniejsze jest zharmonizowanie niniejszego Programu z priorytetami poszczególnych funduszy unijnych, czyli Funduszu Spójności (Kohezji) oraz funduszy strukturalnych, w tym zwłaszcza Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (ERDF).

Ramy i reguły wykorzystania środków unijnych w Polsce określają następujące najważniejsze dokumenty rządowe: Strategia wykorzystania Funduszu Spójności, Narodowy Plan Rozwoju na lata 2004-2006 oraz Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR). W powyższym kontekście bardzo ważne dla gmin są specjalistyczne programy krajowe, a zwłaszcza Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych oraz Krajowy plan gospodarki odpadami.

Dla zwiększenia szans pozyskania przez gminę środków zewnętrznych na ochronę środowiska bardzo istotne jest wpisanie się w priorytety polityki ekologicznej na poziomie regionalnym. Jest to istotne ze względu na udział władz regionalnych w procedurze ustalania hierarchii wniosków pochodzących z gmin, a skierowanych do funduszy europejskich. Ponadto ma to znaczenie przy podejmowaniu decyzji o dofinansowaniu zadań ze środków krajowych, szczególnie z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

Z tych względów Program uwzględnia zapisy Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego oraz Programu ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2002-2010.

Program jest również zharmonizowany z dokumentami planistycznymi o zasięgu lokalnym. Spośród których uwzględnione zostały przede wszystkim:

- Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego gminy,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
- Koncepcja programowo-przestrzenna gospodarki wodnej i ściekowej,
- Plan gospodarki odpadami.

Treści programu zostały odniesione do planistycznego szczebla ponadlokalnego to znaczy „Programu ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2002 – 2010”, projektu „Programu ochrony środowiska dla powiatu wągrowieckiego”.

W celu ukazania pełnego kontekstu treści programowych przedstawiono uwarunkowania organizacyjne i finansowe realizacji Programu w nawiązaniu do istniejących planów finansowych gminy, jej potencjału organizacyjnego i ekonomicznego.

1.2. METODYKA SPORZĄDZANIA PROGRAMU, MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

Diagnoza środowiska gminy została opracowana w nawiązaniu do formularza ankietowego skierowanego do administracji. Pozwoliło to na standaryzowane ujęcie zestawu zagadnień uwzględnionych w opracowaniu.

Znalazły się wśród nich następujące kwestie:

- informacje ogólne o gminie,
- zagadnienia planistyczne,
- edukacja ekologiczna,
- działania menedżerskie Władz,
- sfera ekonomiczna i inwestycyjna w ochronie środowiska,
- realizacja kompetencji administracyjnych gminy,
- realizacja kompetencji właścicielskich gminy.

Bardzo istotnym źródłem danych do diagnozy środowiska okazało się Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy opracowane w roku 2002.

Diagnoza jakości środowiska w gminie została ujęta w podziale na trzy grupy:

- **presja na środowisko**, określenie w jakich formach człowiek oddziałuje na środowisko na terenie gminy
- **stan środowiska**, przedstawienie stopnia zanieczyszczenia poszczególnych elementów środowiska lub ich zagrożenia
- **działania zaradcze**, opis i ocena przedsięwzięć podejmowanych przez władze i instytucje gminne

Tak uporządkowana diagnoza dostarczyła przesłanek o charakterze wewnątrzgminnym do zaproponowania celów.

Zewnętrzne uwarunkowania celów wiążą się z priorytetami funduszy UE i funduszy krajowych, które mogłyby wesprzeć określone działania realizacyjne w gminie. Z tych względów w osobnej części materiału przedstawiono analizę istotnych dokumentów programowych krajowych i regionalnych, a także priorytetów funduszy europejskich, odnosząc ją do głównych problemów występujących na terenie gminy.

Rozpoznanie czynników wewnętrznych i zewnętrznych było podstawą do opracowania projektu struktury celów Programu, priorytetowych kierunków działań oraz ich harmonogramu, który był przedmiotem konsultacji z gminą, mających miejsce w okresie od 2 do 29 czerwca 2004 r.

Cele szczegółowe zostały uporządkowane zgodnie z polityką ekologiczną państwa według następujących grup tematycznych:

- racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych,
- poprawa jakości środowiska,
- bezpieczeństwo ekologiczne w tym poważne awarie,
- ochrona przyrody i różnorodności biologicznej.

W tym miejscu trzeba jeszcze raz zaznaczyć, że cele mogą obejmować tylko taki zakres, na który wpływ mają Władze gminy. W odniesieniu do celów zostały sformułowane priorytetowe kierunki działań oraz ich harmonogram. Ta część ma formę rozbudowanej tabeli, w której dla poszczególnych działań zaproponowano czas ich realizacji, podmioty odpowiedzialne oraz tam, gdzie to możliwe oszacowano środki niezbędne.

Ostatnią część Programu stanowi propozycja zestawu wskaźników realizacji Programu, czyli miar pozwalających ocenić postępy realizacji, określić sfery, w których niezbędna jest intensyfikacja działań oraz identyfikować sygnały alarmowe, wskazujące na konieczność podjęcia przedsięwzięć nadzwyczajnych. Wśród wskaźników uwzględnione są miary presji, stanu i działań naprawczych, czyli jest to układ odpowiadający diagnozie środowiska w gminie.

W oparciu o mapę topograficzną 1: 50.000 został wykonany załącznik kartograficzny. Uwzględnia on tereny i obiekty chronione, infrastrukturę ochrony środowiska oraz miejsca emisji zanieczyszczeń i zagrożenia taką emisją.

1.3. CHARAKTERYSTYKA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA I PRZYRODNICZA GMINY.

1.3.1. Charakterystyka społeczno-gospodarcza.

Gmina Mieścisko położona w województwie wielkopolskim, w południowo-wschodniej części powiatu wągrowieckiego.

Według stanu na 31.12.2002 r. liczba mieszkańców gminy wynosi 6043 osoby.

W skład gminy wchodzi 30 miejscowości, w których liczba mieszkańców przedstawia się następująco:

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców
1	2	3
1.	Budziejewko*	28
2.	Budziejewo*	86
3.	Gołaszewo*	228
4.	Gorzewo*	97
5.	Gółka	7
6.	Jaroszewo II*	53

7.	Jaroszewo I*	123
8.	Jaworówko*	51
9.	Kłodzin*	194
10.	Mieścisko*	2262
11.	Miłosławice*	165
1	2	3
12.	Mirkowice*	65
13.	Mirkowiczki	22
14.	Nieświastowice*	124
15.	Piastowice*	13
16.	Pląskowo*	82
17.	Podlesie Kościelne*	170
18.	Popowo Huby	21
19.	Podlesie Wysokie*	156
20.	Popowo Kościelne*	293
21.	Popowo Kościelne osiedla	456
22.	Popowo Kolonia	62
23.	Sarbia*	260
24.	Strzeszkowo	40
25.	Wiele*	227
26.	Wybranówko	31
27.	Wymysłowo	24
28.	Zakrzewo*	86
29.	Zbietka*	253
30.	Żabiczyn*	364
Razem		6043

* - wieś sołecka

Liczba mieszkańców gminy na przestrzeni ostatnich 8 lat zwiększyła się o 3,7 %, w tym w Mieścisku o 11,9%, Popowie Kościelnym o 2,3% - w pozostałych miejscowościach zmniejszyła się o 1,3%.

Dane demograficzno-gospodarcze.

Ludność w wieku produkcyjnym	3659
Ludność w wieku poprodukcyjnym	705
Liczba gospodarstw domowych	1423
Liczba bezrobotnych	604
Liczba jednostek prowadzących działalność gospodarczą	262
Dochód na 1 mieszkańca (zł)	1232,24

Sąsiadujące jednostki administracyjne:

- z powiatu wągrowieckiego gminy: Wągrowiec (od północnego zachodu), Damasławek (od północy), Skoki (od zachodu),

- z powiatu gnieźnieńskiego gminy: Mieleszyn i Klecko (od południa),
- z województwa kujawsko-pomorskiego, powiatu żnińskiego , gmina Janowiec Wielkopolski (od wschodu).

Mieścisko położone jest w północnej części gminy, na południe od rzeki, Wełny która na odcinku 10,98 km (od km 55+820 do 66+800) przepływa przez teren gminy.

Przez Mieścisko przebiega droga wojewódzka Nr 190 Chodzież - Gniezno

Powierzchnia gminy wynosi 135,62 km².

Struktura użytkowania gruntów (w ha):

Sposób użytkowania	Powierzchnia	%
użytki rolne, w tym:	10 230	75,4
grunty orne	9112	67,3
sady	34	0,3
łąki trwałe	596	4,4
pastwiska trwałe	486	3,6
lasy	2128	15,7
wody	108	0,8
użytki kopalne	5	0,0 (0,04)
tereny komunikacyjne, w tym:	350	2,6
drogi	306	2,3
koleje i inne tereny komunikacyjne	44	0,3
tereny osiedlowe, w tym:	282	2,1
zabudowane (mieszkalne, przemysłowe i inne)	245	1,8
niezabudowane	13	0,1
zieleni (tereny rekreacyjne)	24	0,2
nieużytki i użytki ekologiczne	322	2,4
powierzchnia wyrównawcza	137	1,0
RAZEM	13562	100,0

W ostatnich latach zaznacza się tendencja spadku powierzchni użytkowej rolnych na korzyść lasów i terenów zabudowanych, co jest wynikiem eliminowania z użytkowania rolniczego gruntów najsłabszych i przeznaczania ich pod zalesienia i zabudowę. W strukturze użytkowania rolniczego zwiększa się udział gruntów ornych wypierających łąki i pastwiska.

Zwraca uwagę prawie całkowity brak wód powierzchniowych, które praktycznie reprezentuje tylko rzeka Wełna.

Infrastruktura techniczna służąca do zaopatrzenia gminy Mieścisko w wodę eksploatowana jest przez podległą Gminie Brygadę Robót Komunalnych przy Urzędzie Gminy w Mieścisku.

Wodociąg grupowy i łącznej długości sieci – 99,7 km (w tym 4,2 km wykonanej z rur azbestowo-cementowych) bazuje na 4 ujęciach wody:

1. Popowo Kościelne – stacja uzdatniania wody dostarcza wodę do wsi: Podlesie Wielkie, Sarbia Podlesie Kościelne Huby, Popowo Kościelne, Popowo Kościelne Kolonia, Płaskowo, Wymysłowo, Jaroszewo II i Nieświastowice oraz Kakulin i Kuszewo w gminie Skoki.

Ujęcie bazuje na dwóch odwiertach:

- wykonanym w 1975 r. o głębokości 130,5 m i wydajności 71,0 m³/h,
- wykonanym w 1987 r. o głębokości 135,5 m i wydajności 84,0 m³/h.

Pobór w 2003 r. – 137585 m³ (średniodobowo – 377,0 m³/d)

2. Gołaszewo – stacja uzdatniania wody dostarcza wodę do wsi Gołaszewo i Gorzewo, współpracując ze zbiornikiem ciśnieniowym w Mieścisku. Ujęcie bazuje na odwiercie wykonanym w 1989 r. o głębokości 112,0 m i wydajności 31,0 m³/h.

Pobór w 2003 r. – 20643 m³ (średniodobowo – 56,5 m³/d)

3. Żabiczyn – stacja uzdatniania wody dostarcza wodę do wsi: Żabiczyn, Mirkowice, Mirkowiczki i Wybranówko. Ujęcie bazuje na dwóch odwiertach:

- wykonanym w 1962 r. o głębokości 111,0 m i wydajności 18,0 m³/h.
- wykonanym w 1980 r. o głębokości 112,0 m i wydajności 31,0 m³/h.

Pobór w 2003 r. – 43240 m³ (średniodobowo – 118,5 m³/d).

Modernizacja stacji w 2002 r.

4. Miłosławice - uzdatniania wody dostarcza wodę do wsi: Mieścisko, Miłosławice, Wiela, Ruda Koźlanka i Strzeszkowo, Ujęcie bazuje na odwiercie wykonanym w 1990 r. o głębokości 124,0 m i wydajności 51,0 m³/d.

Pobór w 2003 r. – 167347 m³ (średniodobowo – 458,5 m³/d)

Wymienione wyżej obiekty posiadają ważne pozwolenia wodnoprawne.

Łącznie woda doprowadzona jest do 884 budynków z 1352 mieszkaniami i dostarczana jest do 5935 mieszkańców, z czego wynika wskaźnik zwodociągowania gminy – 98,0 %. Na potrzeby gospodarstw domowych w 2003 r. zostało sprzedane 368815 m³ wody.

W gminie istnieje ponadto 7 studni głębinowych, z których jedna jest eksploatowana na cele przemysłowe gorzelni w Popowie Kościelnym, pozostałe są nieczynne.

Ścieki komunalne doprowadzane są do dwóch oczyszczalni: w Mieścisku i Popowie Kościelnym.

Oczyszczalnia w Mieścisku obsługuje tą miejscowość w ok. 80 % oraz przyjmuje ścieki dowożone beczkowozami. Jest to oczyszczalnia biologiczna z reaktorem PAH 150/100 posiadającym wydzielone strefy: tlenową, niedotlenioną i beztlenową. Obiekt wyposażony jest ponadto w kratę łukową, punkt zlewny ze zbiornikiem retencyjno-uśredniającym o pojemności 50 m³, stację dmuchaw, osadnik wtórny, komorę stabilizacji osadu, stację mechanicznego odwadniania osadu DRAIMAD i poletko ociekowe.

Podciśnieniowa kanalizacja sanitarna w Mieścisku ma 18,1 km długości.

Oczyszczalnia w Popowie Kościelnym (0,5 km sieci kanalizacyjnej) obsługuje wyłącznie Popowo Kościelne i przyjmuje część ścieków dowożonych beczkowozami z innych wsi. Technologia oczyszczania analogiczna do zastosowanej w Mieścisku z zastosowaniem kraty koszowej i punktu zlewnego ze stacją STZ 2002.

Ogólny stopień skanalizowania gminy – 39,6 %.

Miejscowość Mieścisko posiada nieskoordynowany system kanalizacji deszczowej, bez urządzeń oczyszczających. Wyodrębnione są dwie zlewnie:

- ul. Kościuszki i Zacisze,
- ul. Janowiecka i Dworcowa

Pozostałe miejscowości kanalizacji sanitarnej, ani deszczowej nie posiadają.

Istotne znaczenie dla gospodarki wodno-ściekowej gminy mają budowle i urządzenia hydrotechniczne. Na rzece Welnie zachowane są utrzymane w różnym stanie technicznym budowle piętrzące:

- w km 56+180 (360 m od zachodniej granicy gminy), stopień betonowy o przewyższeniu 1,5 m umożliwiający wykonanie zbiornika retencyjnego o zasięgu cofki ok. 2,5 km (do młyna Ruda Koźlanka),
- w km 59+000 (Ruda Koźlanka), próg betonowy o przewyższeniu 1,5 m (z możliwością podwyższenia poziomu piętrzenia) po nieczynnym młynie,
- w km 62+710 (Gorzewo – Wiela) – niewykorzystywany jaz przyczółkowy,
- w km 64-800 (Zakrzewo) – jaz związany z nieczynnymi urządzeniami do nawodnień deszczownianych.

Do gminy Mieścisko nie jest doprowadzony jest gaz sieciowy. Około 1,5 % mieszkańców gminy posiada ogrzewanie gazowe (np. bloki mieszkalne w Żabiczynie - gaz dostarczany w butlach) lub olejowe, pozostali wykorzystują ciepło powstałe ze spalania węgla. W obiektach administrowanych przez Gminę (Dom Kultury w Popowie Kościelnym, Świetlice w Podlesiu Wysokim, Zbietce i Mirkowicach) popularyzuje się ogrzewanie na bazie spalania drewna. Linia energetyczna wysokiego napięcia 110 kV przebiegająca przez teren gminy łączy GPZ Gniezno z GPŻ Wągrowiec.

Na terenie gminy nie występuje znaczący przemysł. Do większych zakładów zalicza się:

- KOUDIJS – mieszalnia pasz (Mieścisko),
- SERPOL – wytwórnia zniczy i chemii gospodarczej (Mieścisko),
- Rzeźnia A. Kotecki (Mieścisko),
- Zakład Stolarski Z. Kasperek (Mieścisko),
- BOWI – SERWIS – produkcja z tworzyw sztucznych detali do autobusów (Mieścisko),
- Gorzelnia ZABOROWICZ (Popowo Kościelne).

Podstawę gospodarki stanowi rolnictwo z dobrze rozwiniętym sektorem hodowlanym.

Hodowla w przedsiębiorstwach rolnych:

- Gospodarstwo Rolne „Agrojaro” w Żabiczynie i Zakrzewie: trzoda chlewna - 450 szt., bydło – 220 szt.
- Gospodarstwo Rolne w Mieścisku – trzoda chlewna - 4350 szt.
- Gospodarstwo Rolne w Nieświastowicach – bydło – 330 szt.
- Gospodarstwo Rolne w Podlesiu Kościelnym - bydło – 446 szt.

Hodowla w gospodarstwach indywidualnych:

- trzoda chlewna - 21 038 szt.,
- bydło – 1878 szt.
- drób – 16 000 szt. (Zbietka)

1.3.2. Charakterystyka przyrodnicza.

Zgodnie z podziałem na regiony fizycznogeograficzne Polski wg Kondrackiego obszar gminy znajduje się w Podprowincji Pojezierza Południowobałtyckiego w makroregionie Pojezierze Wielkopolskie – 315.5 - mezoregiony Pojezierze Chodzieskie 315.53 i Pojezierze Gnieźnieńskie 315.54.

Pod względem geomorfologicznym gmina Mieścisko położona jest wg Krygowskiego w granicach Północno-Wielkopolskiego Pasa Wysoczyznowego w regionie Wysoczyzna Gnieźnieńska z subregionami: Pagórki Poznańskie, Równina Wągrowiecka, Równina Żnińska, Pagórki Janowieckie, Równina Gnieźnieńska. Formy morfologiczne ukształtowane zostały przez recesję lądolodu fazy Skocko-Janowiecką stadiału poznańskiego zlodowacenia bałtyckiego.

Analiza budowy geologicznej terenu gminy wskazuje, że powierzchnie utworów mezozoicznych pokrywają utwory oligocenu reprezentowane przez mułki, mułowce i piaski drobnoziarniste. Na osadach oligoceńskich złożone zostały piaski różnoziarniste, ily, mułki w węgle brunatne miocenu. Miąższość utworów miocenijskich jest zmienna i waha się od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów. Ostatnią serię utworów trzeciorzędowych stanowią ily plioceńskie. Łączna miąższość trzeciorzędu – 100 – 150 m. Bardzo zróżnicowane miąższości posiadają również osady czwartorzędowe (20 – 50m). Dominują tu piaszczysto-gliniaste utwory akumulacji wodnolodowcowej budujące wysoczyznę morenową fazy poznańskiej oraz ciąg moren czołowych. Utwory akumulacji wodno-lodowcowej występują tylko w fragmentach rynien subglacjalnych wykorzystywanych przez rzeki. W dolinach rzek i mniejszych cieków występują także torfy, muły, mady i piaski akumulacji rzecznej o miąższości do ok. 5 m.

W zasięg terenu gminy nie wchodzi żaden z Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, stąd brak tu potrzeby wyznaczania obszarów wysokiej ochrony.

Eksploatowane studnie głębinowe bazują na czwartorzędowych i trzeciorzędowych poziomach wodonośnych. Główny poziom czwartorzędowy występuje w dolinie Wełny na głębokości od kilku do 20 – 40 m ppt. Jego miąższość wynosi 3 – 15 m, charakteryzuje się swobodnym (niekiedy napiętym do ciśnienia 400 kPa) zwierciadłem wody i wydajnością 30 – 40 m³/h. Poza doliną Wełny pierwsze użytkowe poziomy występują w utworach trzeciorzędowych (miocenijskich) o miąższości od kilku do 50 m. We wschodniej części gminy głębokość zalegania stropu warstwy wynosi 80 - 100 m ppt, wydajność 10 – 30 m³/h, na pozostałym obszarze występowanie wodonośności stwierdza się na głębokości ok. 60 m ppt, a wydajność 30 – 70 m³/h lokalnie (w rejonie Popowa Kościelnego) do 120 m³/h.

Wody miocenijskie w dolinie Wełny stanowią drugi poziom eksploatacyjny na głębokości 70 - 90 m ppt. – wydajność – ok. 20 m³/h.

Gmina Mieścisko leży w zlewni rzeki Wełny, która na odcinku 10,98 km płynie przez jej teren ze wschodu na północny zachód przepływając przez miejscowość Mieścisko. Ważniejsze dopływy Wełny na terenie gminy:

- prawostronne – rów ze Stępuchowa
- lewostronne – Kanał Kłodzin, Kanał Ruda-Koźlanka – Nieświastowice, rów z Gołaszewa.

Istotne znaczenie posiada również Kanał Ulga II, będący kanałem ulgi dla rzeki Wełny.

Podana wyżej sieć hydrograficzna odwadnia przereczce Wełny. Część południowo-zachodnia gminy stanowi zlewnię Małej Wełny (dopływu Wełny uchodzącego do niej w Rogoźnie), prawostronnym dopływem Małej Wełny na terenie gminy Mieścisko jest Kanał Roszkowo-Popowo.

Wody stojące na terenie gminy reprezentowane są przez drobne (naturalne i sztuczne) zbiorniki śródpólne i glinianki (oczka) oraz okresowe podmokłości. Jeziora na terenie gminy Mieścisko nie występują.

Teren gminy podzielony jest zalesioną doliną rzeki Wełny. Rzędne dna doliny – 94 - 84 m n.p.m.. Tereny wysoczyznowe; pagórkowate i faliste pofałdowane w różnych kierunkach, na północ i południe od doliny z rozcieńczeniami erozyjnymi osiągają wysokości:

na północy – 99 - 108 m n.p.m., na południu – 94 - 115 m n.p.m.

Najwyższy punkt we wsi Gołaszewo 136,8 m n.p.m

Dominuje tu rolnicze użytkowanie terenu i koncentracja użytków rolnych.

Klasy bonitacyjne gruntów ornych na terenie miasta i gminy Mieścisko (w %):

Klasa	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIRZ
%	0	0	3	12	38	13	20	12	2

Poniżej zestawiono procentowy udział poszczególnych kompleksów glebowo-rolniczych na gruntach rolnych w gminie.

Nr kompleksu glebowego	Nazwa kompleksu glebowego	% ogółu gruntów rolnych
1	pszenny bardzo dobry	-
2	pszenny dobry	4
3	pszenny wadliwy	1
4	żytni bardzo dobry (pszenno-żytni)	23
5	żytni dobry (żytnio-ziemniaczany dobry)	29

6	żytni słaby (żytnio-ziemniaczany słaby)	23
7	żytni bardzo słaby (żytnio-lubinowy)	13
8	zbożowo-pastewny mocny	3
9	zbożowo-pastewny słaby	4

Duży odsetek, bo około połowę gruntów ornych stanowią gleby bardzo dobre i dobre, które koncentrują się w części wysoczyznowej gminy. Występują tu:

- gleby brunatne (właściwe i wyługowane) – 33,5 % gruntów ornych w gminie,
- czarne ziemie (właściwe i zdegradowane – 16,0 % gruntów ornych w gminie.

W obniżeniach dolinnych spotyka się gleby mułowo-torfowe, murszowo-torfowe i murszowo-mineralne oraz murszowate – łącznie 14,1 % gruntów ornych w gminie.

Strefy przejściowe stanowią gleby pseudobielicowe – 36,4 % gruntów ornych w gminie.

Lasy stanowią 14,8% powierzchni gminy i występują głównie w dolinie rzeki Wełny, na obszarze pagórków moreny czołowej w rejonie Gorzewa (wschodnia część gminy) oraz w mniejszych skupiskach wzdłuż strefy wododziałowej między zlewniami Wełny i Małej Wełny. Przeważającym (90% powierzchni) typem siedliskowym jest bór świeży (sporadycznie bór mieszany świeży, las mieszany, bór suchy i olesy). Drzewostany młode, o wieku 50 – 60 lat, głównie sosnowe.

Lasy ochronne – drzewostany głównie sosnowe, a także dębowe, olchowe, brzozowe i świerkowe wszystkich klas o przeważającej funkcji wodochronnej, zlokalizowane w enklawach rozproszonych o łącznej powierzchni 246,41 ha, na wniosek Nadleśnictwa – Rada Gminy zaopiniowała pozytywnie uchwałą nr XXVI/198/2001 z dnia 16.11.2001 r.

W gminie Mieścisko, w Leśnictwie Gołaszewo, uchwałą rady Gminy nr VI/55/2003 z dnia 24.06.2003 r. uznano za użytek ekologiczny obszar o powierzchni 0,28 ha stanowiący łąki, bagna i tereny okresowo zalewane o dużych walorach przyrodniczych ze względu na występująca tam szatę roślinną.

Na terenie gminy Mieścisko ustanowiono 3 pomniki przyrody:

1. Lipa szerokolistna o obwodzie na wys. piersnicy 340 cm rosnąca przy kościele w miejscowości Popowo Kościelne,
2. Lipa szerokolistna o podwójnym pniu, o obwodach na wys. piersnicy 420 i 405 cm rosnąca przy kościele w miejscowości Popowo Kościelne,
3. Głaz (czerwony granit) – Kamień św. Wojciecha o obwodzie 20,5 m usytuowany 300 m od kościoła w Budziejewku,

W gminie znajdują się 4 parki podworskie podlegające ochronie, ujęte w rejestrze zabytków:

1. Podslesie Kościelne – 4,09 ha, w tym wody – 0,03 ha (2156/A z 1988 r.)
2. Budziejewo – 1,06 ha (350/A z 1968 r.)
3. Żabiczyn – 4,78 ha w tym wody – 0,6 ha (2036/A z 1985 r.)
4. Popowo Kościelne – 6,25 ha, w tym wody 1,77 ha (2099/A z 1986 r.)

Na terenie gminy brak jest innych prawnie ochronionych obiektów przyrodniczych.

2. Diagnoza środowiska w gminie.

2.1. FORMY I WIELKOŚĆ ODDZIAŁYWANIA (PRESJI) NA ŚRODOWISKO.

2.1.1. Gospodarka ściekowa.

Szacunku ilości wytwarzanych i odprowadzanych ścieków dokonano w oparciu o zużycie wody. Według danych podanych w rozdz. 1.3.1. Programu, na terenie gminy powstaje rocznie 368815 m³ ścieków, co odpowiada ilości 1010 m³/d.

Dane te można przyjąć z następującymi zastrzeżeniami:

- bezzwrotne zużycie wody mieści się w różnicy pomiędzy ilością wody pobieranej i dostarczanej odbiorcom,
- szacunek nie obejmuje ujęć nie znajdujących się w gestii gminy i przyzagrodowych na wsiach.

Na terenie gminy pracują 2 komunalne oczyszczalnie ścieków w Mieścisku i Popowie Kościelnym. Podstawowe dane o tych obiektach zestawiono w poniższej tabeli:

Oczyszczalnia:	Mieścisko	Popowo Kościelne
Przepustowość nominalna (m ³ /d)	185	150
Obecne obciążenie hydrauliczne (m ³ /d)	165	64
Ilość obsługiwanych mieszkańców	1924	453
Stężenia zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych:		
BZT ₅ (mgO ₂ /l)	19,3	3,8
ChZT(mgO ₂ /l)	73,1	53,5
Azot ogólny(mgN/l)	34,4	n.b.
Fosfor ogólny (mgP/l)	6,9	n.b.
Zawiesina ogólna (mg/l)	11	12

Jak wynika z powyższego oczyszczalnie komunalne oczyszczają 229 m³/d (22,7 %) ścieków. Do Popowa Kościelnego dowożone jest ok. 40 m³/d ścieków, do Mieściska ok. 10 m³/d.

Dowozu ścieków dokonują przewoźnicy indywidualni. Zezwolenia w tym zakresie posiadają:

- Spółdzielnia Mieszkaniowa w Popowie Kościelnym,
- Firma Wywozu Nieczystości Płynnych „Gucio” w Sarbii.

Pozostali przewoźnicy posiadający takie zezwolenia nie prowadzą na terenie gminy aktywnej działalności.

Oczyszczalnie dotrzymują warunków określonych w pozwoleniach wodnoprawnych.

Odwadniany osad nie podlega zagospodarowaniu i składowany jest na wysypisku odpadów.

Na terenie gminy Mieścisko 781 m³/d ścieków wprowadzana jest do wód lub do ziemi bez oczyszczania. Przy znacznym stopniu przefermentowania ścieków retencjonowanych w zbiornikach bezodpływowych, stężenia azotu w nich zawartego mogą wynosić 100–120 mg/l, czyli ładunek azotu w ściekach wprowadzanych do środowiska wynosi ok. 80 kg N/d.

Zinwentaryzowano 338 zbiorników bezodpływowych, w tym w miejscowościach:

Mieścisko – 112, Gołaszewo – 39, Wiela – 31, Gorzewo – 7, Miłosławice – 29, Jaworówko – 5, Strzeszkowo – 5, Zbietka – 32, Kłodzin – 33, Jaroszewo I – 20, Mirkowice – 17, Żabiczyn – 8. Większość użytkowników opróżnia zbiorniki „we własnym zakresie”. Szczelności zbiorników nie badano.

Rolnictwo.

Brak jest danych dotyczących presji wywieranej na wody powierzchniowe i podziemne przez gospodarkę nawozami sztucznymi i środkami ochrony roślin. Skalę oddziaływania gospodarki nawozami naturalnymi można oszacować na podstawie wielkości hodowli:

- trzoda chlewna ogółem – 27 166 szt.
- bydło ogółem – 2497 szt.

Gmina nie posiada bliższych informacji na temat ściółkowego lub bezściółkowego systemu prowadzenia hodowli, wyposażenia w zbiorniki na gnojowicę i gnojówkę oraz płyt na składowanie obornika. Można oszacować, że np. w przypadku wytwarzania wyłącznie gnojowicy nieretencjonowanej wytwarza się łącznie: od trzody 540 m³/d gnojowicy i od bydła 100 m³/d gnojówki, co odpowiada 2300 kg N/d.

2.1.2. Emisja spalin do atmosfery.

Na terenie gminy Mieścisko nie występują znaczące punkty emitowania do atmosfery uciążliwych spalin. Lokalne źródła emisji powstającej w wyniku spalania węgla stanowiącego

w 98,5 % podstawowe źródło pozyskiwania energii cieplnej rozproszone są proporcjonalnie do zabudowy.

2.1.3. Gospodarka odpadami.

Gmina Mieścisko nie posiada czynnego i eksploatowanego składowiska odpadów. Odpady z terenu gminy usuwane są na składowisko w Kopaszynie gm. Wągrowiec. Obiekt ten należy do Międzygminnego Składowiska Odpadów Sp. z o.o. w Wągrowcu.

Do końca 2003 r. Brygada Robót Komunalnych przy Urzędzie Gminy w Mieścisku eksploatowała dwa składowiska:

- Jaworówko – obiekt o powierzchni 2,0 ha składający się z 2 kwater składowiskowych o łącznej powierzchni 14 000 m³ i pojemności 74 500 m³ oraz utworzonego z wyrobiska po eksploatacji gliny zbiornika wylewiskowego o powierzchni 9 942 m² i pojemności 20 879 m³
- Popowo Kościelne - obiekt o powierzchni ok.1,5 ha składający się z 6 kwater składowiskowych o łącznej powierzchni 7 222 m³ i pojemności 11 640 m³ oraz zbiornika wylewiskowego o powierzchni 1290 m² i pojemności 3870 m³.

Do końca 1997 r. funkcjonowało również składowisko Wiela - obiekt o powierzchni 1,3 ha składający się z 6 kwater składowiskowych o łącznej powierzchni 6 000 m³ i pojemności ok. 35 000 m³ oraz zbiornika wylewiskowego o powierzchni 3250 m² i pojemności 5525 m³.

Składowiska zamknięto z uwagi na brak sztucznego uszczelnienia i obecnie wymagają one rekultywacji. Prace z tym związane prowadzone są w Wieli.

Szacunkowe ilości odpadów wytwarzanych w gminie zestawiono w poniższej tabeli.

Lp.	Źródło pochodzenia	Ilość [Mg]
1.	Komunalne	1675
2.	Z sektora handlu i publicznego	b.d.
3.	Medyczne i weterynaryjne	b.d.
4.	Z przemysłu	226
5.	Z sektora budowlanego	1537
6.	Wraki samochodowe	b.d.
7.	Z oczyszczalni ścieków	24
Razem		3462

Dane te należy przyjąć z następującymi zastrzeżeniami:

- Zorganizowanym systemem usuwania odpadów komunalnych objęte jest 30 % mieszkańców gminy i brak jest danych o ilościach odpadów wytwarzanych przez pozostałych.

- Z uwagi na brak precyzyjnej ewidencji odpadów powstających i wywożonych, jako odpady komunalne kwalifikowane są również odpady pochodzące z innych źródeł.

Na terenie gminy firma Chemia Rzemiosło Usługowe – Andrzej Andrzejewski posiada w Popowie Kościelnym instalację do przetwarzania odpadów poliestrowych na wytłoczki dla przemysłu cukierniczo-spożywczego. Surowiec poddawany odzyskowi (wg zezwolenia 200 Mg/rok) importowany jest z zagranicy.

2.1.4. Hałas.

Jedynym znaczącym źródłem hałasu na terenie gminy jest ruch komunikacyjny, a zwłaszcza przebiegająca przez centrum Mieściska droga wojewódzka nr 190. Pomiarów poziomu uciążliwości hałasowej nie prowadzono.

2.1.5. Pola elektromagnetyczne.

Linijowe źródła pól elektromagnetycznych stanowią linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym 110 kV. Dopuszczalna wartość natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego (1 kV/m) przekraczana jest w odległości 12 m od osi linii. Przez teren gminy przebiega taka linia relacji GPŻ Wągrowiec – GPŻ Gniezno.

Punktowe źródła promieniowania jonizującego stanowią stacje bazowe telefonii komórkowej.

Na terenie gminy w Mieścisku znajdują się 3 takie stacje:

- na działce nr 188 – BTS Nr 3860: 5 anten typ VHLP 4-220,
- na działce 434/4 – BS-61E: 6 anten typ K730378 i 2 anteny typ VHP 4 i 2,
- na działce 186/1 – PKT Centertel: 1 antena typ SB2-142 i 1 antena typ 729854

2.2. STAN ŚRODOWISKA.

2.2.1. Wody podziemne.

Jakość wód podziemnych na terenie gminy nie jest objęta siecią monitoringu krajowego, ani regionalnego.

Badania wykonywane w ramach nadzoru sanitarnego nie wykazują znaczących odstępstw od wymagań dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

2.2.2. Wody powierzchniowe.

Jakość powierzchniowych wód płynących monitorowana jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu. W ramach monitoringu regionalnego wód rzeki Wełny 2 stanowiska pomiarowe są reprezentatywne dla prezentacji wpływu terenu gminy Mieścisko na jakość wód w rzece:

- Wełna poniżej Janowca (Zakrzewo – Tumidaj) – km 64 (badania wykonywane doraźnie w 2001 roku),
- Wełna powyżej Wągrowca (Łaziska) – km 47,3 (badania wykonywane cyklicznie, ostatnie w 2001 roku).

Mała częstotliwość wykonywania badań uniemożliwia ocenę dynamiki procesów zachodzących w rzece. W świetle kryteriów oceny obowiązujących do 2004 r. rzeka w powyższych punktach prowadziła wody pozaklasowe:

- powyżej terenu gminy z uwagi na Miano coli, indeks oraz stężenia tlenu rozpuszczonego, fosforu ogólnego, fosforanów, azotu azotynowego i chlorofilu „a”,
- poniżej terenu gminy z uwagi na stężenia fosforu ogólnego i fosforanów.

Jak wynika z powyższego stan czystości Wełny na odcinku jej przepływu przez teren gminy Mieścisko ulega poprawie w zakresie warunków tlenowych, hydrobiologicznych i sanitarnych, utrzymuje się nadmierna eutrofizacja związkami fosforu charakterystyczna dla całego biegu rzeki. Zanieczyszczenia dopływające z rejonu Janowca na terenie gminy Mieścisko są w znacznym stopniu zredukowane przez procesy samooczyszczania rzeki.

2.2.3. Powietrze atmosferyczne.

Na terenie gminy Mieścisko nie prowadzono badań monitoringowych jakości powietrza ani chemizmu opadów atmosferycznych. Podana niżej ocena opiera się na analogii popartej pomiarami wykonywanymi w gminach sąsiednich na terenie Wielkopolski.

- emisja $\text{SO}_2 < 4 \mu\text{g}/\text{m}^3$
- emisja $\text{NO}_2 - 10,0 - 12,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$

Stan nie budzący zastrzeżeń. Gminę zakwalifikowano do klasy nie wymagającej intensyfikacji badań jakości powietrza. Ocena wykonana dla całego województwa wskazuje na potrzebę prowadzenia dokładniejszych badań stężeń pyłu zawieszonego i ozonu.

2.2.4. Gleby

Waloryzacja rolnicza przestrzeni produkcyjnej Wielkopolski w odniesieniu do gminy Mieścisko przedstawia się następująco:

Ocena gleb w punktach IUNG							
Bonitacja		Przydatność rolnicza		Wskaźnik syntetyczny jakości		Wskaźnik jakości i przydatności rolniczej	Ogólny wskaźnik waloryzacji przestrzeni produkcyjnej Wielkopolski
Grunty orne	Użytki zielone	Grunty orne	Użytki zielone	Grunty orne	Użytki zielone		
47,4	32,2	47,4	30,5	47,4	31,4	45,5	61,3

Poniżej zestawiono za Stacją Chemiczno-Rolniczą w Poznaniu procentowy udział powierzchni użytków rolnych w gminie Mieścisko w poszczególnych grupach odczynu gleby i jej zasobności w makroelementy.

Odczyn		Potrzeby wapnowania	
Bardzo kwaśne	16	Konieczne	17
Kwaśne	30	Potrzebne	16
Lekko kwaśne	32	Wskazane	16
Obojętne	19	Ograniczone	17
Zasadowe	3	Zbędne	34

Zawartość	Mg	P ₂ O ₅	K ₂ O
Bardzo niska	19	1	8
Niska	37	7	37
Średnia	37	37	36
Wysoka	5	29	13
Bardzo wysoka	2	26	6

We wsi Kłodzin zlokalizowany jest punkt monitoringu regionalnego badań gleby reprezentatywny dla oceny zanieczyszczenia gleby w gminie Mieścisko. Podane niżej wyniki badań prowadzonych w 2002 r. wskazują na brak zanieczyszczenia metalami ciężkimi i II stopień (zawartość podwyższona) zanieczyszczenia gleby.

Głębokość próby (cm)	Próchnica (%)	S-SO ₄ mg/100g gleby	Odczyn pH	Zawartość całkowita (mg/kg)								
				Cu	Zn	Cd	Pb	Ni	Cr	Mn	Fe	As
0-20	2,33	1,34	6,1	8,7	46,3	0,253	12,3	6,00	8,33	282	7000	2,400
40-60	1,04	1,86	6,4	8,7	43,0	0,147	10,5	6,07	10,0	297	7167	2,067

Lokalnie występują przekształcenia powierzchni terenu związane w wydobywaniem piasku i żwiru. Obecnie działalność taka nie jest prowadzona. Największy w gminie obiekt tego typu – żwirownia – wyrobisko Wiela został zagospodarowany przez osobę fizyczną na cele rekreacyjne. Ponadto dawne wyrobisko żwiru we wsi Gołaszewo stanowiące nieużytek jest obiektem wymagającym rekultywacji

2.3. DZIAŁANIA ADMINISTRACYJNE I WŁAŚCICIELSKIE GMINY.

2.3.1. Działania porządkowe.

Działania porządkowe realizowane są głównie w zakresie gospodarki odpadami. Zbiórka odpadów komunalnych prowadzona jest przez jednostki działające na zlecenie Gminy, wyposażone w samochody bezpyłne.

1. RETHMANN-SANITECH Poznań (dawniej BACKER+ARMBRUST Polska Sp. z o.o.

Wągrowiec - obsługuje 363 gospodarstwa domowe,

2. TRANS-KOM Usługi Komunalne i Transportowe s.c. Wągrowiec - obsługuje 102 gospodarstwa domowe,

3. MPGKiM Sp. z o.o. Gniezno - obsługuje 163 gospodarstwa domowe

Łącznie odpady odbierane są od 628 gospodarstw domowych (ponad 40%).

Zbiórka oparta jest w głównej mierze na pojemnikach 110 i 240 litrowych.

Posiadające odpowiednie zezwolenia i sprzęt firmy: ALTWATER Piła i ALTRANS Poznań nie prowadzą działalności na terenie gminy.

Opróżnianie pojemników, w zależności od potrzeb następuje w cyklu 1- ,2-tygodniowym lub miesięcznym.

Usługi w zakresie sprzątania i usuwania odpadów z koszy ulicznych prowadzi bezpośrednio BRK Mieścisko.

Na terenie gminy prowadzona jest zbiórka selektywna szkła, papieru i plastiku. Rozstawiono 60 beczek do selektywnej zbiórki szkła (zbierając rocznie 60 Mg szkła), 4 zestawy pojemników do zbiórki szkła, plastiku i papieru, 7 zestawów na szkło białe i kolorowe.

Selektywnie zebrane odpady odstawiane są do:

- stłuczka szklana – Huty Szkła „Ujście” w Ujściu,
- szkło kolorowe - SUR-VILL Huty Szkła w Sierakowie,
- plastik i papier – EKO-PUNKT Poznań.

Gmina nie posiada pełnej informacji dotyczącej wytwarzania i sposobów pozbywania się odpadów przez podmioty gospodarcze.

2.3.2. Praca administracji.

Urząd Gminy Mieścisko zgodnie ze swym Regulaminem Organizacyjnym funkcjonuje w podziale na referaty. Większość spraw związanych z realizacją zadań z zakresu ochrony środowiska, ochrony przyrody, gospodarki wodnej i ochrony przed zanieczyszczeniami wykonywana jest w Referacie Infrastruktury Komunalnej, który prowadzi między innymi na stanowisku d.s. ochrony środowiska i rolnictwa sprawy i kontrole związane z:

- zezwoleniami na usuwanie drzew i krzewów,
- ograniczeniami dotyczącymi maszyn i urządzeń technicznych,
- ochroną środowiska przed odpadami,
- utrzymaniem czystości i porządku,
- koordynacją planów i programów gmin oraz powiatów ościennych w zakresie ochrony środowiska,
- edukacją ekologiczną i współpracą ze szkołami i organizacjami proekologicznymi,
- zapobieganiem klęskom żywiołowym i nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska,
- nadzorem nad zagospodarowaniem gruntów rolnych i lasów będących w zasobach gminy,
- współdziałaniem ze stacją kwarantanny i ochrony roślin, inspekcją nasienną i weterynaryjną,
- ustalaniem potrzeb w zakresie melioracji i nadzorowaniem związanych z tym prac zlecanych przez Gminę.

W tym samym Referacie prowadzone są również sprawy inwestycyjne, a w tym między innymi:

- przygotowania, koordynowania oraz wykonawstwa inwestycji i kapitalnych remontów,
- przygotowywania i opracowywania programów i wniosków o dofinansowywania ze środków krajowych i Unii Europejskiej.

W zakresie budownictwa i gospodarki przestrzennej Referat Infrastruktury Komunalnej:

- współuczestniczy w programowaniu i realizacji infrastruktury technicznej,
- bierze udział w opracowywaniu planów zagospodarowania przestrzennego i przygotowuje

decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania przestrzennego,
- nadzoruje eksploatację obiektów administrowanych przez Urząd Gminy.

Powyższa organizacja umożliwia skupienie realizacji spraw związanych z ochroną środowiska w jednej komórce zdolnej do wypełniania zadań własnych i gromadzenia materiałów pozwalających na efektywne uczestniczenie w realizacji zadań o zasięgu ponadgminnym.

W ramach realizacji podstawowych zadań własnych wydawane są decyzje zezwalające na wycinkę drzew. W 2002 r. wydano ich 29, w 2003 r. – 25, a od początku 2004 r. – 21. Decyzje dotyczą różnej ilości drzew, stąd dla udokumentowania prawidłowości prowadzonej w tym zakresie polityki poniżej zestawiono ilości pozyskanego drewna i wielkości nasadzeń.

Rok	Pozyskanie drewna (m ³)		Nasadzenia (szt.)	
	ogółem	w tym z drzew liściastych	drzew	krzewów
2002	281	258	880	200
2003	134	132	300	210

Urząd Gminy w Mieścisku posiada bazę danych zawierających informacje o środowisku uzyskiwane w ramach realizacji własnych kompetencji. Brak publicznie dostępnych wykazów takich danych powoduje brak wniosków o ich udostępnianie. W 2004 r. zakupiono program komputerowy służący wywiązywaniu się z tego obowiązku zgodnie z Prawem ochrony środowiska.

Edukacja ekologiczna i popularyzowanie zachowań proekologicznych prowadzone są przez szkoły. Administracja Gminy w działalność taką jest zaangażowana poprzez dawanie pozytywnych przykładów oraz bezpośrednie uczestnictwo pracowników w akcjach ogólnokrajowych (np. „Dzień Ziemi”, „Sprzątanie świata”).

Jak podano wcześniej gospodarka w zakresie zaopatrzenia w wodę oraz odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych (do 2003 r. również składowania odpadów) prowadzona jest przez Brygadę Robót Komunalnych przy Urzędzie Gminy w Mieścisku. Jednostka ta jest obecnie odpowiedzialna za rekultywację zamkniętych wylewisk ścieków (zadanie zakończone) i składowisk odpadów.

Zadania w zakresie zbierania i wywozu odpadów zlecane są firmom specjalistycznym.

Ośrodek Doradztwa Rolniczego świadczy usługi konsultacyjne dla rolników.

Brak skoordynowanych działań w zakresie gospodarki obornikiem i gnojowicą uniemożliwia skuteczne wdrażanie programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych.

W działaniach administracji gminy stwierdzono niedostatki:

- brak działań związanych z inwentaryzowaniem u usuwaniem odpadów i produktów zawierających PCB i azbest,
- brak docelowego planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- brak działań związanych z nasileniem lub weryfikacją form prawnej ochrony przyrody i różnorodności biologicznej.

Powyższe braki wskazują na potrzebę doskonalenia działań na rzecz ochrony środowiska, zarówno w zakresie administracyjnym jak i ogólnie ekologicznym (uwzględnianie powiązań).

2.3.4. Działania właścicielskie.

Działania właścicielskie Gminy rozpatrzono w trzech aspektach:

- I. Oddziaływania na środowisko nieruchomości stanowiących własność Gminy.
- II. Działania organizacyjne, przygotowania formalne i dokumentacyjne do rozwiązywania głównych problemów ochrony środowiska na terenie gminy.
- III. Nakładów budżetowych przeznaczanych na działania służące środowisku na terenie gminy.

Ad. I.

Rodzaj obiektu	Miejscowość	Odprowadzanie ścieków	Ogrzewanie
1	2	3	4
Zespół Szkół	Mieścisko	Kanalizacja wiejska	gazowe i olejowe
Szkoła Podstawowa	Popowo Kościelne	Zbiornik bezodpływowy	olejowe
Szkoła Podstawowa	Podlesie Kościelne	Zbiornik bezodpływowy	olejowe
Przedszkole	Mieścisko	Kanalizacja wiejska	olejowe
Urząd Gminy	Mieścisko	Kanalizacja wiejska	olejowe
Dom Kultury	Mieścisko	Kanalizacja wiejska	olejowe
Ośrodek Lekarzy Rodzinnych	Mieścisko	Kanalizacja wiejska	olejowe

Dom Kultury	Popowo Kościelne	Zbiornik bezodpływowy	spalanie drewna
-------------	---------------------	--------------------------	-----------------

Do gminy należy również 15 świetlic wiejskich na terenach nieskanalizowanych (zbiorniki bezodpływowe ścieków). W 3 takich obiektach (Podlesie Wysokie, Zbietka i Mirkowice) wprowadzono ogrzewanie poprzez spalanie drewna.

W budynkach gminnych na bieżąco prowadzone są prace remontowo-odtworzeniowe, w tym związane z modernizacją ogrzewania.

Ad. II.

Uchwałą nr XXV/182/2001 z dnia 14 września 2001 r. Rady Gminy Mieścisko zatwierdzono „Program ochrony środowiska” dla gminy Mieścisko na lata 2001-2010. Dokument ten wywołuje szereg podejmowanych dalej opracowań programowych, wytycza kierunki działań, stanowiąc również podstawę wykonania niniejszego opracowania, służącego dostosowaniu „Programu ochrony środowiska” do aktualnego stanu prawnego i wymogów Unii Europejskiej.

W 2002 r. opracowano i przyjęto Uchwałą nr XXX/228/2002 Rady Gminy z dnia 24 czerwca 2002 r. „Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na terenie Gminy Mieścisko do roku 2015”, a w 2003 r. opracowana została „Koncepcja programowo-przestrzenna. Gospodarka wodna i ściekowa”, co potwierdza przygotowanie Gminy do podjęcia rozwiązywania problemów gospodarki wodno-ściekowej.

Koncepcję rozwiązanie problemu gospodarki odpadami zawarto w opracowanym w 2003 r. „Planie gospodarki odpadami”.

Gmina posiada wieloletni program inwestycyjny na lata 2003 - 2007 zapewniający udział środków budżetowych w realizacji zadań zaprogramowanych w dokumentach podanych wyżej.

W ramach realizacji ważniejszych zaplanowanych zadań wykonano:

- modernizację oczyszczalni ścieków w Popowie Kościelnym,
- II etap rozbudowy sieci kanalizacyjnej w Mieścisku (przy udziale środków z Programu Aktywizacji Obszarów Wiejskich),
- rozbudowy wodociągów w Miłosławicach (doprowadzenie wody do Budziejewka) i Żabiczynie (zwodociągowanie pozostałej części Wybranówka)
- wdrożenie selektywnej zbiórki odpadów na terenie gminy,
- inwentaryzację bezodpływowych zbiorników ścieków.

Do Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (ERDF) zgłoszono zadania:

Zadanie	Rok realizacji	Niezbędne nakłady (tys. zł)	
		ogółem	w tym ze środków pomocowych
Budowa oczyszczalni ścieków w Żabiczynie	2005	675	506
Budowa kanalizacji w Popowie Kościelnym	2004/2005	692	519

Ad. III.

Informacje na temat udziału nakładów budżetowych w działaniach na rzecz ochrony środowiska przedstawiono na podstawie wykonania budżetu 2003 r. i planów na 2004 r.

Ogólny poziom budżetu gminnego przedstawia się następująco:

Rok	Dochody (tys. zł)	Wydatki (tys. zł)	Deficyt (-) Nadwyżka (+)
2003	8323	8417	(-) 94
2004	8330	8210	(+) 120

Wydatki – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

Cel	Nakłady (tys. zł)	
	2003 (wykonanie)	2004 (plan)
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	*	25
Gospodarka odpadami	60,5	54
Oczyszczanie miast i wsi	60,1	60
Utrzymanie zieleni w miastach i gminie	38,3	40
Oświetlenie ulic, placów i dróg	145,6	120
Pozostałe wydatki	75,3	76
Razem	379,8	375

* - w 2003 r. ujmowano w infrastrukturze wodociągowej i sanitacyjnej

Ponadto pośrednie efekty ekologiczne są uzyskiwane poprzez remonty i utrzymanie dróg: 2003 r. – 617,8 tys. zł, 2004 r. – 913,8 tys. zł. Brak danych pozwalających na wyodrębnienie, jaka część tych nakładów ogranicza emisję hałasu i zapylenie atmosfery.

Na infrastrukturę wodociągową i sanitacyjną wsi w 2003 r. przeznaczono 573,9 tys. zł, w 2004 r. planuje się na ten cel 225,7 tys. zł.

Gmina jest dysponentem Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Jego przychody wynosiły: 2002 r. – 8907 zł, 2003 r. – 18557 zł, 2004 r. (plan) – 14000 zł

Kierunki wydatkowania Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (zł).

Cel	2002	2003	2004
Gospodarka odpadami	2660	5992	8000
Urządzanie i utrzymanie terenów zieleni	9065	7000	3000
Edukacja ekologiczna	3939	-	3000
Razem	15664	12992	14000

3. Treści dokumentów programowych wyższego rzędu istotne dla gminy Mieścisko.

3.1. KRAJOWE DOKUMENTY PROGRAMOWE.

3.1.1. Polityka ekologiczna państwa

Aktualnie obowiązujący dokument nosi tytuł „Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”, który został przyjęty przez Rząd w grudniu 2002 r. i zaakceptowany przez Sejm w drodze uchwały 08.05.2003 r. Obecna Polityka ekologiczna stanowi aktualizację i uszczegółowienie długookresowej „II Polityki ekologicznej państwa”, przede wszystkim w nawiązaniu do priorytetowych kierunków działania określonych w VI Programie działań Unii Europejskiej w dziedzinie środowiska. Nie narusza ona również ustaleń „Programu wykonawczego do II Polityki ekologicznej państwa na lata 2002-2010”, który jest dokumentem o charakterze operacyjnym tj. wskazującym wykonawców i terminy realizacji konkretnych zadań lub pakietów zadań, przewidzianych do realizacji, zgodnie z polityką ekologiczną naszego państwa w latach 2002-2010, a także szacującym niezbędne nakłady i źródła ich finansowania.

Nowa Polityka ekologiczna państwa eksponuje cele i działania o charakterze systemowym, wśród których wyróżnia włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych, a zwłaszcza do energetyki, przemysłu, transportu, gospodarki komunalnej i budownictwa,

rolnictwa, leśnictwa, turystyki. Inny przejaw podejścia systemowego to dążenie do aktywizacji rynku do działań na rzecz środowiska, powiązane z wprowadzaniem mechanizmów ekonomicznych i finansowych. Dokument dostrzega również rolę sprawnych instytucji ochrony środowiska w powiązaniu z zapewnieniem udziału społeczeństwa, co łączy się z edukacją ekologiczną i dostępem do informacji. Z punktu widzenia kompetencji gminy ważnym aspektem systemowym jest ekologizacja planowania przestrzennego i użytkowania terenu. Polityka ekologiczna na lata 2003-2006 wyróżnia cztery obszary priorytetowe. Pierwszy z nich to ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody. W tej części omawia się zasady ochrony przyrody i krajobrazu z uwzględnieniem lasów i gleb, zasobów kopalin i wód podziemnych. Znajdują się tu również zapisy dotyczące biotechnologii i organizmów modyfikowanych genetycznie.

Drugi z priorytetów obejmuje zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii. Jako pierwsze zagadnienie wymienia się tu materiałochłonność, wodochłonność, energochłonność i odpadowość gospodarki. Na tym tle rozpatruje się wykorzystanie energii odnawialnej oraz kształtowanie stosunków wodnych i ochronę przed powodzią.

Jakość poszczególnych elementów środowiska rozpatruje się w powiązaniu z zagrożeniami dla zdrowia oraz bezpieczeństwem ekologicznym. Obok kolejno rozpatrywanych elementów, tej części wyodrębnione zostały zagrożenia dla człowieka i środowiska wywoływane przez chemikalia i poważne awarie przemysłowe.

Ostatni z priorytetów to przeciwdziałanie zmianom klimatu. To zagadnienie wyraźnie zyskuje na znaczeniu w konsekwencji ustaleń kolejnych protokołów do konwencji o ochronie klimatu. Przedstawiony zarys nie pretenduje do wyczerpującego omówienia zagadnień ujętych w polityce ekologicznej. Zasygnalizowane zostały tu jedynie najważniejsze elementy zawarte w tym dokumencie, który jest dostępny na stronach internetowych Ministerstwa Środowiska. Oczywiście gminy są adresatem tylko niektórych treści Polityki. Poniżej przedstawiono zestaw działań w obrębie poszczególnych priorytetów, które dotyczą samorządu gminnego.

Aktywizacja rynku do działań na rzecz środowiska

- Preferowanie przy zakupach towarów oraz usług przez administrację rządową i samorządową tych produktów, które mają proekologiczny charakter.
- Zawarcie w każdym przetargu organizowanym przez administrację rządową i samorządową wymogów ekologicznych.
- Wspieranie powstawania i zachowania tzw. „zielonych” miejsc pracy. Ma powstać program zawierający mechanizm finansowego i eksperckiego wspierania władz

samorządowych. Wsparcie nastąpi po przedstawieniu konkretnego programu tworzenia zielonych miejsc pracy.

Mechanizmy ekonomiczne i systemy finansowania

- Wdrożenie mechanizmów preferencyjnego finansowania ekologicznych inwestycji ochronnych w gospodarstwach domowych, polegających przede wszystkim na preferencjach kredytowych i fiskalnych dla tych gospodarstw, które we własnym zakresie podejmować będą odpowiednie inwestycje ochronne np. budowa domowych oczyszczalni ścieków, modernizacja systemów ogrzewania, termomodernizacja, itp.

Wzmocnienie instytucjonalne

- Wzmocnienie etatowe komórek ochrony środowiska i gospodarki wodnej na szczeblu centralnym, regionalnym (zlewniowym), wojewódzkim, powiatowym i gminnym (2003-2004).

Udział społeczeństwa. Edukacja ekologiczna, dostęp do informacji i poszerzanie dialogu społecznego

- Utworzenie w urzędach administracji publicznej systemu udostępniania informacji o środowisku spełniającego wymagania ustawy – Prawo ochrony środowiska (do 2005 r.)
- Opracowanie i wdrożenie, w oparciu o publiczne rejestry, interaktywnych baz danych o środowisku w postaci elektronicznej, dostępnych za pośrednictwem Internetu (do 2005 r.)
- Realizacja przewidzianych prawem obowiązków w zakresie zapewniania społecznego udziału w procedurach oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć, planów i programów (praca ciągła)
- Realizacja prezentacji o treściach ekologicznych w ramach oferty programowej środków przekazu oraz instytucji kultury i wypoczynku (praca ciągła)

Ekologizacja planowania przestrzennego i użytkowania terenu

- Zweryfikowanie istniejących lub opracowanie nowych, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w celu uwzględnienia w tych planach wymagań wynikających ze znowelizowanych przepisów, a także z treści polityki ekologicznej państwa oraz programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym (od 2003 r. sukcesywnie)

Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody

- Wzmocnienie etatowe i techniczne komórek organizacyjnych do spraw ochrony przyrody w jednostkach samorządu terytorialnego
- Zapewnienie lasom i zadrzewieniom właściwego znaczenia w planowaniu przestrzennym,

w tym w kształtowaniu granicy polno-leśnej i ochronie krajobrazu (cele do 2010 r.)

Jakość wód

- Modernizacja, rozbudowa i budowa systemów kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków w aglomeracjach o RLM>2000 (sukcesywnie do 2010 r.)
- Ograniczenie zanieczyszczeń azotowych pochodzących z rolnictwa (głównie: budowa nowoczesnych stanowisk do składowania obornika i zbiorników na gnojówkę w gospodarstwach rolnych) (sukcesywnie do 2010 r.)

Oddziaływanie hałasu

- Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed hałasem, z wyznaczeniem stref ograniczonego użytkowania wokół lotnisk, terenów przemysłowych oraz głównych dróg i linii kolejowych wszędzie tam, gdzie przekraczany jest równoważny poziom hałasu wynoszący 55 dB w porze nocnej (cel średniookresowy do osiągnięcia przed 2010 r.)

3.1.2. Program wykonawczy do II Polityki ekologicznej państwa na lata 2002-2010

„Program” precyzuje w formie zadań (inwestycyjnych i pozainwestycyjnych), cele ustalone w „II Polityce ekologicznej państwa”. Planowane przedsięwzięcia podzielone zostały na następujące grupy: racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych, poprawa jakości środowiska, bezpieczeństwo ekologiczne, ochrona przyrody i różnorodności biologicznej oraz działania horyzontalne. W omówieniu tym przedstawiono te spośród zadań, które dotyczą gminy jako jednostki samorządu terytorialnego, samorządu lokalnego lub właściciela terenu.

Zadania, za które odpowiedzialne są jednostki samorządu terytorialnego, w tym gminy:

Cel	Zadanie	Typ	Termin realizacji
POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA			
Ochrona wód	Modernizacja stacji uzdatniania wody zgodnie z wymogami nowych przepisów	przeds. inwest.	2002-2003
Ochrona wód	Modernizacja, rozbudowa, i budowa systemów kanalizacji zbiorczej w aglomeracjach o równoważnej liczbie mieszkańców powyżej 2000	przeds. inwest.	2002-2010
Ochrona wód	Budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w aglomeracjach o równoważnej liczbie mieszkańców powyżej 2000	przeds. inwest..	2002-2010
Ochrona wód	Ograniczenie zanieczyszczeń azotowych pochodzących z rolnictwa (głównie: budowa nowoczesnych stanowisk do składowania obornika i zbiorników na gnojówkę w gospodarstwach rolnych	przeds. inwest.	2002-2010

Ochrona wód	Budowa obiektów małej retencji w dorzeczu Wisły i Odry	przeds. inwest.	2002-2010
DZIAŁANIA HORYZONTALNE			
	Zweryfikowanie dotychczasowych lub opracowanie nowych, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem wymagań ochrony środowiska, w pierwszej kolejności dla obszarów, w przypadku, których obowiązujące dotychczas plany zostały uchwalone przed wejściem w życie ustawy o zagosp. przestrz. z 1994 r. i które tracą moc z końcem 2002 lub 2003 r.	przeds. pozainwest.	2002-2005
	Utworzenie w urzędach administracji publicznej systemów gromadzenia i upowszechniania informacji o środowisku i jego ochronie, w tym stworzenie systemu elektronicznych baz danych z tego zakresu, posiadających strukturę pozwalającą na szerokie udostępnianie zgromadzonych informacji i dającą możliwość prowadzenia konsultacji ze społeczeństwem	przeds. pozainwest.	2002-2005

Zadania, w których gmina jest stroną współpracującą (jako samorząd lub właściciel terenu)

Cel	Zadanie	Typ	Termin realizacji
RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW NATURALNYCH			
Racjonalna eksploatacja lasów	Realizacja programu ochrony ekosystemów leśnych i różnorodności biologicznej w lasach (łącznie 16 zadań szczegółowych)	przeds. pozainw	2002-2010
Racjonalna eksploatacja lasów	Zalesienia gruntów wyłączonych z użytkowania rolniczego	przeds. inwest.	2002-2010
Racjonalna eksploatacja lasów	Przygotowanie podstaw do rozszerzenia zakresu zalesień: - weryfikacja klasyfikacji gruntów; - ustalenie lokalizacji zalesień i zadrzewień w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	przeds. pozainw.	2002-2004
POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA			
Ochrona gleb	Opracowanie powiatowych programów rekultywacji i zalesiania zdegradowanych gleb na obszarach użytkowanych rolniczo	przeds. pozainw	praca ciągła
Ochrona gleb	Sukcesywna likwidacja i rekultywacja zinventaryzowanych mogilników zgodnie z nowym, zaktualizowanym harmonogramem	przeds. inwest.	2003-2008
Ochrona gleb	Realizacja programu rekultywacji gleb zdegradowanych na obszarach rolniczego użytkowania,	przeds. inwest.	2003-2010

	w tym ich zalesianie		
Ochrona gleb	Kompleksowa rekultywacja starych składowisk i terenów przemysłowych, w tym ich zadrzewienie, zakrzewienie i zalesienie, zgodnie z docelowym przeznaczeniem terenu, określonym w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	przeds. inwest.	2003-2010
Ochrona wód	Przygotowanie i wdrożenie opracowań kierunkowych na ograniczenie zrzutu ładunku zanieczyszczeń ze ściekami komunalnymi o 50 % i ściekami przemysłowymi o 30% -opracowanie planów gospodarowania wodami w dorzeczach Wisły i Odry oraz systemu kontroli w tym zakresie; -wdrożenie katastru wodnego -opracowanie warunków korzystania z wód regionów wodnych -opracowanie i wdrożenie programów działań na rzecz ograniczenia spływu zanieczyszczeń azotowych ze źródeł rolniczych	przeds. pozainw	2002-2010 (sukcesywnie) 2002-2006 2002-2006 2002-2010 2002-2010 (programy do 2003)
Gospodarowanie odpadami	Opracowanie technologii i projektów linii technologicznych kompostowania o wydajności 10, 30 i 50 tys. t/rok oraz systemu dwupojemnikowej zbiórki odpadów domowych i ich dostarczania do kompostowni	przeds. inwest.	2002-2006
Gospodarowanie odpadami	Wybudowanie sieci kompostowni o zdolności przerobowej 10, 30 i 50 tys. t/rok oraz zorganizowanie systemu dwupojemnikowej zbiórki odpadów domowych i ich dostarczania do kompostowni	przeds. inwest.	2002-2010
Gospodarowanie odpadami	Budowa, modernizacja, rekultywacja składowisk odpadów komunalnych i przemysłowych (nie niebezpiecznych) oraz rekultywacja składowisk wyłączonych z eksploatacji	przeds. inwest.	2002-2010
Gospodarowanie odpadami	Sporządzenie krajowego, wojewódzkich, powiatowych, gminnych planów gospodarowania odpadami (w tym odpadami niebezpiecznymi) - aktualizacja ww. planów oraz sporządzenie sprawozdań z ich realizacji	przeds. pozainw.	2002-2004
BEZPIECZEŃSTWO EKOLOGICZNE			
Bezpieczeństwo chemiczne	Sporządzenie gminnych planów operacyjno-ratowniczych dla zakładów o dużym ryzyku	przeds. pozainw	sukcesyw. od 2002
OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ			
	Przyjęcie krajowej strategii ochrony różnorodności biologicznej i włączenie jej ustaleń do sektorowych	przeds. pozainw.	2002-2004

	programów zrównoważonego rozwoju oraz do regionalnych i lokalnych programów ochrony		
	Renaturalizacja zniszczonych, cennych ekosystemów i siedlisk przyrodniczych, szczególnie wodno-błotnych	przeds. pozainw.	praca ciągła
	Ochrona dolin rzecznych oraz innych ważnych korytarzy ekologicznych	przeds. pozainw.	praca ciągła
	Kontrola pozyskiwanych zasobów przyrodniczych z ich naturalnych siedlisk	przeds. pozainw.	praca ciągła
	Działania na rzecz utrzymania tradycyjnego, urozmaiconego krajobrazu rolniczego	przeds. pozainw.	praca ciągła
	Zachowanie tradycyjnych praktyk gospodarczych na terenach przyrodniczo cennych	przeds. pozainw.	praca ciągła
	Prawne i finansowe wspieranie form rolnictwa stosujących metody produkcji nie naruszające równowagi przyrodniczej, przede wszystkim rolnictwa ekologicznego i zintegrowanego	przeds. pozainw.	praca ciągła
	Działania na rzecz wzrostu świadomości ekologicznej społeczności lokalnych oraz władz szczebla lokalnego, poprawa komunikacji społecznej w zakresie zrozumienia celów ochrony przyrody i różnorodności biologicznej	przeds. pozainw.	praca ciągła

DZIAŁANIA HORYZONTALNE			
	Wzmocnienie etatowe technicznego służb ochrony środowiska i gospodarki wodnej na szczeblu wojewódzkim oraz regionalnym (zlewniowym), powiatowym i gminnym	przeds. pozainw.	2002-2004
	Zakup wyposażenia dla służb ochrony środowiska	przeds. inwest	2002-2004
	Stałe podejmowanie działań informacyjnych, promocyjnych i edukacyjnych w formie audycji i publikacji w środkach masowego przekazu, kursów, szkoleń, wystaw, konkursów i zajęć plenerowych oraz imprez masowych	przeds. pozainw.	praca ciągła

3.1.3. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Program wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków w dostosowaniu do wymogów Prawa wodnego i Traktatu Akcesyjnego zakłada w latach 2006-2010 (Załącznik 2.3. do Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych – poz. 90) rozbudowę wraz z modernizacją oczyszczalni ścieków w Mieścisku określając następujące parametry charakteryzujące:

- średnia przepustowość – 168 m³/d
- potrzebna docelowa przepustowość – 336 m³/d

- równoważna liczba mieszkańców – 2242 RLM
- koszty wyposażenia aglomeracji w oczyszczalnię dostosowaną do potrzeb UE – 736 tys. zł
- koszt budowy i modernizacji sieci kanalizacyjnej – 468 tys. zł
- koszty wyposażenia aglomeracji w sieć kanalizacyjną do 2010 r. – 288 tys. zł
- koszty wyposażenia aglomeracji w sieć kanalizacyjną i oczyszczalnię dostosowaną do potrzeb UE do końca roku określonego w Traktacie Akcesyjnym – 1203 tys. zł
- termin realizacji – 2008 r.
- źródło finansowania – nie podano

W przypadku przyjęcia przez Gminę zmian w sposobach rozwiązywania problemów gospodarki ściekowej wskazane jest występowanie o dokonywanie zmian w powyższych zapisach.

3.2. REGIONALNE DOKUMENTY PROGRAMOWE

3.2.1. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego

Jest to zasadniczy dokument kierunkowy dotyczący rozwoju regionalnego, którego zapisy powinny stanowić ważny punkt odniesienia dla dokumentów programowych o zasięgu lokalnym. Strategia przedstawia zagadnienia ochrony środowiska w ujęciu sektorowym tj, według form aktywności człowieka, czyli mieszkalnictwo i ład przestrzenny, rolnictwo, przemysł i energetyka, ochrona przyrody i leśnictwo oraz rekreacja i turystyka.

W dalszej części zostały przedstawione te spośród działań kierunkowych w wyróżnionych sektorach, w których powinny uczestniczyć władze gminy. Wyszczególniono kierunki, które winny być przyjęte lub brane pod uwagę przy realizacji gminnego Programu przez Władze gminy Mieścisko oraz przedsiębiorstwa i jednostki działające na jej terenie

MIESZKALNICTWO I ŁAD PRZESTRZENNY

Oszczędność surowców, materiałów i energii:

Wdrożenie w miastach zintegrowanej gospodarki cieplnej obejmującej budynki mieszkalne oraz nieodległe zakłady przemysłowe.

Jednostki realizujące: władze gminne, jednostki zajmujące się energetyką ciepłą w miastach, kierownictwa firm.

Uporządkowanie gospodarki ściekowej

Zweryfikowanie spodziewanej ilości i obciążenia ścieków, które będą dostarczane do poszczególnych oczyszczalni z uwzględnieniem:

- trwałych tendencji kształtujących ilość i jakość ścieków przypadających na mieszkańca,
- perspektywy włączenia do sieci stref peryferyjnych i sąsiadujących miejscowości,
- modernizacji kanalizacji przez dostosowanie przekrojów kolektorów do realnych potrzeb i zabezpieczenie kolektorów przed dopływem wód gruntowych,
- eliminowania przelewów burzowych na rzecz zbiorników przechwytyjących wodę deszczową i odprowadzających ją do środowiska w sposób kontrolowany.

Jednostki realizujące: władze gminne, przedsiębiorstwa zajmujące się gospodarką ściekową, służby wojewody i starostów.

Modernizacja kolektorów zmierzająca do wyeliminowania nieszczelności i przenikania wód gruntowych do kanalizacji.

Jednostki realizujące: władze gminne, jednostki organizacyjne zajmujące się gospodarką ściekową.

Budowa oczyszczalni ścieków o wielkości przekraczającej 2000 RLM wraz z siecią kanalizacyjną.

Jednostki realizujące: władze gmin, służby starostów.

Wyznaczenie terenów przeznaczonych do zalania w dolinie Wehny na wypadek wystąpienia bezpośredniego zagrożenia powodziowego skupisk ludności.

Jednostki realizujące: samorząd województwa, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu, organa właściwych gmin.

Ochrona powietrza

Eliminowanie węgla jako paliwa w lokalnych kotłowniach i w gospodarstwach domowych, na rzecz paliw niskoemisyjnych i energii elektrycznej.

Jednostki realizujące: władze gminne, jednostki organizacyjne eksploatujące kotły węglowe, służby starostów, właściciele budynków i mieszkań.

Eliminowanie wtórnego unosu pyłu w jednostkach osadniczych przez trwałe utrzymywanie zwartej pokrywy roślinnej (np. skwery) na powierzchniach biologicznie czynnych oraz przez należyte utrzymywanie porządku na powierzchniach uszczelnionych.

Jednostki realizujące: służby gminne.

Ochrona powierzchni ziemi, planowanie przestrzenne

Przeciwdziałanie nieuzasadnionemu wzrostowi powierzchni uszczelnionej i redukowaniu powierzchni biologicznie czynnej poprzez ustanowienie rygorów w planach zagospodarowania przestrzennego, rozważenie możliwości wprowadzenia opłat lokalnych od będącej w posiadaniu powierzchni uszczelnionej.

Jednostki realizujące: organa gmin oraz samorząd województwa.

Zwiększanie koncentracji zabudowy na terenach wiejskich w celu obniżenia kosztów infrastruktury komunalnej.

Jednostki realizujące: organa gmin.

Problematyka odpadów

Wdrożenie ponadlokalnych (międzygminnych, powiatowych i ponadpowiatowych o zasięgu dowozu do 40-50 km) systemów wykorzystania i unieszkodliwiania odpadów komunalnych z uwzględnieniem właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi, w tym zawierającymi substancje toksyczne – na przykład program „Czyste miasto, czysta gmina”.

Jednostki realizujące: władze gmin i powiatów.

ROLNICTWO

Wdrożenie i upowszechnienie dobrej praktyki rolniczej Kodeksu (KDPR). Jest to naczelny kierunek działań w rolnictwie, gdyż stopień jego realizacji będzie decydował o łącznym wpływie rolnictwa na środowisko i poszczególne jego elementy przyrodnicze. Wdrażanie dobrej praktyki rolniczej musi uwzględniać zastosowanie następujących instrumentów:

- edukacyjne – poprzez włączenie KDPR do programów szkół rolniczych różnych szczebli, szkoleń i doskonalenia zawodowego;
- ekonomiczne – zróżnicowane formy finansowego wspierania dobrych praktyk rolniczych;
- administracyjne – skuteczne egzekwowanie zapisów prawnych regulujących oddziaływanie rolnictwa na środowisko.

Jednostki realizujące: rolnicy, Wielkopolski Ośrodek Doskonalenia Rolniczego, jednostki naukowo-dydaktyczne Akademii Rolniczej, szkoły rolnicze, związki producentów rolnych, rolnicze związki zawodowe, Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa, służby wojewody i starostów.

Ochrona wód

Budowa oczyszczalni wraz z kanalizacją obejmujących powyżej 2000 RLM z jednej lub kilku jednostek osadniczych.

Jednostki realizujące: władze gmin, służby starostów.

Wprowadzanie indywidualnych systemów oczyszczania dla zabudowy rozproszonej i odosobnionych obiektów.

Jednostki realizujące: rolnicy, władze gminne, służby starostów.

Ochrona i wprowadzenie barier biogeochemicznych w postaci pasów zadrzewień śródpolnych oraz pasm łąk i trwałej roślinności w położeniach, gdzie woda gruntowa jest w zasięgu systemów korzeniowych, a także „oczek wodnych” i obniżen bezodpływowych z roślinnością spontaniczną. Dążenie do uzyskania ok. 4% udziału takich biotopów wśród użytków rolnych.

Jednostki realizujące: właściciele gruntów, władze gminne, Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa, Wielkopolski Ośrodek Doskonalenia Rolniczego, Zakład Badań Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN.

Rozwijanie małej retencji, zwłaszcza na wysoczyznach i w celu budowy deszczowni na terenach o intensywnej produkcji roślinnej, z uwzględnieniem wymogów ochrony biotopów wilgotnych i podmokłych.

Jednostki realizujące: władze samorządowe województwa, powiatów i gmin, Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urzędzeń Wodnych, właściciele gruntów.

Ochrona gruntów

Zalesienie gruntów marginalnych, nieprzydatnych do produkcji rolniczej.

Jednostki realizujące: właściciele gruntów, organa gmin, służby starostów, nadleśnictwa.

Zminimalizowanie powierzchni gruntów rolnych o wysokich klasach bonitacyjnych, która będzie wyłączona z produkcji i przeznaczona na inne cele.

Jednostki realizujące: organa gmin.

Ochrona i wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz przydrożnych spełniających rolę przeciwoerozyjną.

Jednostki realizujące: władze gminne, właściciele gruntów, administratorzy dróg, Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa, Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Zakład Badań Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN.

Ochrona przyrody

Inwentaryzacja potencjalnych użytków ekologicznych, ustanawianie ich przez uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w rejestrze gruntów.

Jednostki realizujące: władze gmin, właściciele gruntów.

PRZEMYSŁ I ENERGETYKA

Oszczędność surowców, materiałów i energii

Integrowanie gospodarki cieplnej w zakładach przemysłowych ze sferą komunalną - poprzez łączenie sieci ciepłociągów.

Jednostki realizujące: władze gmin, jednostki zajmujące się energetyką ciepłą w miastach, podmioty gospodarcze.

Ochrona powietrza, ochrona przed hałasem

Wdrażanie najlepszej dostępnej techniki, eliminowanie zakładów istotnie wpływających na środowisko z terenów zabudowy mieszkaniowej.

Jednostki realizujące: podmioty gospodarcze, służby wojewody i starostów, organa gmin.

Ochrona powierzchni ziemi, problematyka odpadów

Przywracanie do stanu właściwego terenów zdegradowanych w wyniku działalności gospodarczej.

Jednostki realizujące: właściciele terenów, służby gminne i starostów.

TRANSPORT

Ochrona powietrza i ochrona przed hałasem

Budowa ekranów akustycznych w miejscach wysokiej uciążliwości hałasu komunikacyjnego dla mieszkańców.

Jednostki realizujące: władze samorządowe województwa, powiatów i gmin.

REKREACJA I TURYSTYKA

Ochrona wód

Uzbrojenie w sieć kanalizacyjną terenów potencjalnej zabudowy rekreacyjnej dla odprowadzania ścieków do oczyszczalni, bądź przejściowo do jednego lub kilku zbiorników bezodpływowych lub oczyszczalni przydomowych.

Jednostki realizujące: władze gminne, organa administracji powiatowej i wojewódzkiej.

Ochrona powierzchni ziemi i ładu przestrzenny

Wyznaczanie nowych terenów pod budownictwo rekreacyjne, tam gdzie to możliwe, w sąsiedztwie istniejących jednostek osadniczych i przy uwzględnieniu:

- przeznaczania pod kompleksy zabudowy rekreacyjnej tylko gruntów słabych i najsłabszych,
- dostosowania wielkości kompleksów zabudowy do pojemności rekreacyjnej terenu i przewidywanej penetracji rekreantów,

Jednostki realizujące: władze gminne, służby starostów i wojewody.

Ochrona walorów przyrodniczych

OCHRONA PRZYRODY I LEŚNICTWO

Uznawanie za użytki ekologiczne i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe istniejących jeszcze pozostałości ekosystemów i cennych fragmentów krajobrazu na terenach rolniczych i leśnych.

Jednostki realizujące: władze gmin, nadleśnictwa.

Wyznaczanie granicy polno-leśnej na gruntach nie będących własnością skarbu państwa w taki sposób, aby lasy tworzyły możliwie zwarte kompleksy.

Jednostki realizujące: władze gmin, służby starostów, nadleśnictwa.

3.2.2. Wojewódzki program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2003-2006.

W oparciu o analizę programów ochrony środowiska „starych” województw wchodzących obecnie w skład województwa Wielkopolskiego oraz diagnozę obecnego stanu środowiska zdefiniowano najważniejsze problemy środowiskowe, które są bazą dla długoterminowej polityki i strategii wdrożeniowej zmierzającej do osiągnięcia założonych celów.

Główne problemy bezpośrednio lub pośrednio odnoszące się do terenu gminy Mieścisko to:

Zasoby wodne:

- Niska jakość wód powierzchniowych spowodowana m.in.:
 - odprowadzaniem ścieków komunalnych nieoczyszczonych niedostatecznie oczyszczonych,
 - spływami obszarowymi.

Powietrze atmosferyczne

- Wzrost stężeń pyłu zawieszonego oraz dwutlenku siarki i azotu w sezonie grzewczym spowodowany emisją niską w mniejszych miejscowościach o zwartej zabudowie.
- Wzrost lub utrzymywanie się na poziomie z lat poprzednich stężeń zanieczyszczeń komunikacyjnych (np. dwutlenku azotu) na niektórych stanowiskach pomiarowych.

Gospodarka odpadami

- Niewłaściwa gospodarka odpadami komunalnymi:
 - preferowanie składowania odpadów,
 - dzikie wysypiska.
 - spalanie w piecach nieprzystosowanych do spalania odpadów,
 - mieszanie z odpadów (brak selekcji)

Hałas

- Niekorzystny klimat akustyczny większości miast województwa (szczególnie ich centralnych części) oraz poszerzanie obszarów objętych niekorzystnym klimatem akustycznym.
- Wzrost emisji hałasu ulicznego w porze nocnej ze względu na ruch tranzytowy.

Kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju, Program określa osiem celów, których realizacja przyczyni się do trwałego podniesienia jakości życia obecnego i przyszłych pokoleń. Poniżej zacytowano te cele podając również działania, które na terenie gminy Wronki służą ich osiągnięciu.

Cel 1 Minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko w skali województwa, w tzw. "gorących miejscach"

- cel nie dotyczy terenu gminy Mieścisko

Cel 2 Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów wraz ze wzrostem udziału wykorzystywanych zasobów odnawialnych **Racjonalne użytkowanie surowców**

- Racjonalizacja użytkowania wody
- Zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości produkcji

- Racjonalnym wykorzystaniu gleb
- Zmniejszenie strat energii, zwłaszcza cieplnej w systemach przesyłowych, poprawy parametrów energetycznych budynków oraz podnoszenie sprawności wytwarzania energii
- Intensywny rozwój energetyki odnawialnej na szczeblu regionalnym i lokalnym, pracującej w układach zdecentralizowanych na regionalne i lokalne potrzeby
- Popularyzacja i wdrożenie najlepszych praktyk w dziedzinie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, w sferze rozwiązań technologicznych, organizacyjnych i finansowych.

Cel 3 Zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej wód, racjonalizacja zużycia wody, zwiększenie zasobów w zlewniach oraz ochrona przed powodzią - **Zasoby wodne**

- Zapewnienia odpowiedniej ilości i jakości wody dla ludności,
- Ochrony zasobów wodnych przed zanieczyszczeniem oraz niewłaściwą lub nadmierną eksploatacją
- Ochrony przed skutkami powodzi oraz suszy
- Zapewnienia wody dla rolnictwa oraz przemysłu
- Zaspokojenia potrzeb związanych z turystyką, sportem i rekreacją
- Tworzenia warunków do energetycznego oraz transportowego wykorzystania wód.
- Sukcesywna wymiana i renowacja wyeksploatowanych odcinków sieci wodociągowej
- Minimalizacja strat wody na przesyle wody wodociągowej
- Wyznaczenie i ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego terenów zalewowych w dolinach Warty, Noteci, Prosny i innych rzek
- Kontrola stanu wałów i urządzeń wodnych wraz z wytypowaniem odcinków do rekonstrukcji i modernizacji oraz kontynuowanie budowy i modernizacji wałów i innych urządzeń wodnych
- Budowa nowych obiektów małej retencji
- Uporządkowanie gospodarki ściekowej w miastach
- Modernizacja istniejących oczyszczalni ścieków w kierunku spełnienia wymagań obowiązującego prawa i dyrektyw UE.
- Optymalizacja wykorzystania istniejących oczyszczalni
- Budowa oczyszczalni przyzgodowych w tych miejscach, gdzie jak wynika z planów zagospodarowania przestrzennego brak będzie kanalizacji w okresie perspektywicznym
- Zintensyfikowanie kontroli stanu technicznego bezodpływowych zbiorników ścieków
- Sukcesywna modernizacja istniejącej i realizacja nowej sieci kanalizacji, w tym kanalizacji

- deszczowej wraz z urządzeniami podczyszczającymi.
- Wprowadzanie i wspieranie rolnictwa ekologicznego
 - Sukcesywne ograniczanie negatywnego wpływu na środowisko zanieczyszczeń obszarowych i punktowych pochodzących z działalności rolniczej.
 - Preferowanie użytkowania łąkowego, ochrona, restytucja i właściwe kształtowanie pasów roślinności wzdłuż brzegów cieków wodnych
 - Budowa deszczowni na terenach o intensywnej produkcji roślinnej
 - Opracowanie dokumentacji hydrogeologicznej zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych
 - Wdrożenie Zlewniowego Systemu Informacyjnego Gospodarki Wodnej (katastru) w województwie wielkopolskim
 - Opracowanie kompleksowego programu ochrony przeciwpowodziowej dorzecza Warty, w tym: opracowanie map terenów zalewowych, przeniesienie i uwzględnienie wyznaczonych terenów do dokumentów planistycznych
 - Inwentaryzacja i ocena stanu technicznego obiektów małej retencji wraz z programem inwestycyjnym
 - Szkolenia rolników w zakresie:
 - wprowadzania rolnictwa ekologicznego
 - racjonalnego dawkowania i przestrzegania agrometeorologicznych terminów stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin
 - upowszechnianie stosowania kodeksu dobrej praktyki rolniczej (KDPR) i zintensyfikowanie systemu szkoleń w zakresie wpływu działalności rolniczej na środowisko
 - realizacji projektu pilotażowego w zakresie prawidłowego składowania i stosowania płynnych odchodów zwierzęcych (gnojówki i gnojowicy) oraz obornika

Cel 4 Zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcja emisji gazów cieplarnianych i niszczących warstwę ozonową, zminimalizowanie uciążliwego hałasu i ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym - **Powietrze atmosferyczne, Hałas, Pola elektromagnetyczne**

- Eliminowanie węgla jako paliwa w lokalnych kotłowniach i gospodarstwach domowych i zastępowanie go innymi bardziej ekologicznymi nośnikami ciepła
- Edukacja ekologiczna mieszkańców nt. korzystania z proekologicznych nośników energii, unikania spalania odpadów w piecach domowych
- Termorenowacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej
- Bieżąca modernizacja dróg
- Intensyfikacja ruchu rowerowego, m.in. poprzez: likwidowanie barier technicznych, tworzenie układu ścieżek rowerowych.
- Edukacja ekologiczna mieszkańców nt. proekologicznych zachowań komunikacyjnych
- Uwzględnianie możliwości wystąpienia uciążliwości hałasowej przy zmianach planów zagospodarowania przestrzennego (lokalizacja nowych dróg, centrów handlowych, osiedli mieszkaniowych w pobliżu istniejących ciągów komunikacyjnych)
- Rozwinięcie systemu badań zagrożenia polami elektromagnetycznymi
- Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zagadnienia pól elektromagnetycznych

Cel 5 Ochrona powierzchni ziemi, w tym powierzchni biologicznie czynnej i gleb przed degradacją - **Powierzchnia ziemi**

- Zabezpieczenie obszarów rolnych i leśnych przed procesem pustynnienia / stepowienia
- Wdrożenie i upowszechnianie zasad dobrej praktyki rolniczej
- Zminimalizowanie powierzchni gruntów rolnych o wysokich klasach bonitacyjnych, która będzie wyłączona z produkcji i przeznaczona na inne cele
- Ochrona i wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz przydrożnych spełniających rolę przeciwoerozyjną
- Zalesianie gruntów marginalnych, nieprzydatnych do produkcji rolniczej
- Dalsze poszukiwanie i dokumentowanie złóż wód termalnych
- Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych

Cel 6 Zminimalizowanie ilości wytwarzanych odpadów oraz wdrożenie nowoczesnego systemu wykorzystania i unieszkodliwiania - **Gospodarka odpadami**

- Osiągnięcie zgodności prawnej w zakresie zarządzania gospodarką odpadami oraz wdrożenie systemów gospodarki odpadami na wszystkich poziomach działalności samorządowej
- Wprowadzanie systemowej gospodarki odpadami komunalnymi w układzie ponadlokalnym w tym budowa regionalnych zakładów utylizacji odpadów (kompostownie, sortownie, obiekty termicznej utylizacji odpadów)
- Dalsze tworzenie związków celowych dla systemowej gospodarki odpadami komunalnymi. Obecnie w Wielkopolsce działa 6 związków gmin/powiatów powołanych do wspólnego rozwiązywania problemów zagospodarowania tych odpadów. Wynikiem wspólnych działań Związku Komunalnego Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina” jest budowa zakładu utylizacji odpadów obejmującego swym zasięgiem pięć powiatów (315 tys. mieszkańców).
- Opracowanie planu gospodarki odpadami dla każdej gminy
- Zintensyfikowanie edukacji ekologicznej promującej zrównoważoną konsumpcję i minimalizację powstających odpadów oraz selektywną zbiórkę i zagospodarowanie surowców wtórnych
- Stworzenie regionalnego systemu unieszkodliwiania odpadów weterynaryjnych, w tym ponadlokalnych grzebowisk dla padłych zwierząt.
- Opracowanie regionalnej koncepcji zagospodarowania osadów ściekowych i systematyczne jej wdrażanie
- Propagowanie kompostowania odpadów z pielęgnacji zieleni w przydomowych oraz intensyfikacja wykorzystania kompostu i przetworzonych osadów ściekowych

Cel 7 Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem georóżnorodności i bioróżnorodności oraz rozwoju zasobów leśnych - **Zasoby przyrodnicze**

- Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego selektywnego dostępu do terenów cennych przyrodniczo
- Wprowadzanie odpowiednich procedur lokalizacyjnych chroniących tereny cenne przyrodniczo przed przeinwestowaniem
- Opracowanie planów ochrony siedlisk gatunków, które są zagrożone

- Tworzenie zwartych systemów leśnych poprzez wyznaczanie granicy polno-leśnej także na gruntach nie będących własnością skarbu państwa
- Prowadzenie zalesiania równoległe z działaniami prowadzącymi do zróżnicowania struktury gatunkowej lasów i poprawy struktury wiekowej drzewostanów oraz bieżąca ochrona istniejących kompleksów leśnych
- Zalesianie odłogowanych użytków rolnych
- Stały monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkodniki)
- Rozwój roli ochronnej i buforowej lasów
- Promowanie zachowań zgodnych z zasadami ochrony krajobrazu i przyrody
- Rygorystyczne przestrzeganie wymagań ochrony przyrody w ramach funkcjonowania obiektów turystycznych i rekreacyjnych, budownictwa mieszkaniowego oraz prowadzenia działalności rolniczej
- Rozwój sieci przyrodniczych ścieżek dydaktycznych
- Stosowanie zasady omijania przez inwestycje liniowe obszarów cennych przyrodniczo

Cel 8 Ochrona przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska oraz sprostanie nowym wyzwaniom, czyli zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego i biologicznego -

Awarie przemysłowe

- Ograniczenie ryzyka wystąpienia zagrożeń środowiska powodowanych funkcjonowaniem podmiotów, będących potencjalnym źródłem awarii przemysłowych, systematyczna weryfikacja listy potencjalnych sprawców
- Opracowanie zewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego, edukacja społeczeństwa w zakresie właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia
- Zmniejszenie ryzyka transportu materiałów niebezpiecznych, aktualizacja tras optymalnych przewozów substancji niebezpiecznych
- Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia awarii przemysłowej

3.2.3. Priorytety Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu na rok 2004.

Nadrzędnym priorytetem Funduszu jest wspieranie przedsięwzięć dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej. Poniżej wyszczególniono priorytety mogące służyć działaniom podejmowanym na terenie gminy Mieścisko.

Ochrona wód i gospodarka wodna, zgodnie z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków.

1. Dociążenie istniejących i realizowanych oczyszczalni ścieków przez budowę kanalizacji sanitarnej w ośrodkach miejskich zgodnie z priorytetami wynikającymi z okresów przejściowych we wdrażaniu Traktatu Akcesyjnego dla aglomeracji od 2 000 RLM do 10 000 RLM oraz zgodnie z lokalnymi programami porządkowania gospodarki wodno-ściekowej.
2. Kontynuacja budowy i modernizacja oczyszczalni ścieków oraz podejmowanie nowych inwestycji w tym zakresie, zgodnie z priorytetami wynikającymi z okresów przejściowych we wdrażaniu Traktatu Akcesyjnego dla obiektów o wielkości pomiędzy 2 000 RLM a 15 000 RLM zgodnie z lokalnymi programami porządkowania gospodarki wodno-ściekowej.
3. Zapobieganie zanieczyszczeniu wód związkami azotu ze źródeł rolniczych.
4. Retencja w sytuacjach nie kolidujących z ochroną bioróżnorodności.
5. Ograniczanie zużycia wody, jej przerzutów oraz zanieczyszczeń powodowanych przez instalacje mogące znacząco oddziaływać na środowisko.

Ochrona powietrza:

1. Ograniczenie niskiej emisji zwłaszcza na terenach zwartej zabudowy w obiektach zabytkowych i na terenach chronionych.
2. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń z instalacji mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zlokalizowanych w zwartej zabudowie, zgodnie z priorytetami wynikającymi z okresów przejściowych we wdrażaniu Traktatu Akcesyjnego:
 - a) ograniczanie emisji dwutlenku siarki
 - b) ograniczanie emisji pyłów
 - c) ograniczanie emisji tlenków azotu
3. Zwiększenie wykorzystania energii z odnawialnych źródeł.
4. Wdrażanie kompleksowych programów w zakresie oszczędności energii.

Ochrona powierzchni ziemi i zagospodarowanie odpadów:

1. Wdrażanie ponadlokalnych systemów gospodarki odpadami komunalnymi, w tym rozwój selektywnej zbiórki i odzysku (stosownie do zobowiązań Polski wynikających z wdrażania Traktatu Akcesyjnego),
2. Tworzenie regionalnych systemów gospodarki odpadami niebezpiecznymi.

Ochrona przyrody:

1. Tworzenie i uzupełnianie zadrzewień i zakrzewień w krajobrazie rolniczym.
2. Zalesienia gruntów porolnych.
3. Wdrażanie programu NATURA 2000,
4. Przyrodnicza rewaloryzacja parków zabytkowych o znaczeniu ponadlokalnym.

Edukacja ekologiczna:

1. Upowszechnianie zachowań mieszkańców służących wejściu Wielkopolski na ścieżkę zrównoważonego rozwoju poprzez programy i przedsięwzięcia o charakterze ponadgminnym.
2. Rozwój ośrodków regionalnych służących realizacji programów edukacyjnych.
3. Stymulowanie zachowań przyjaznych środowisku poprzez publikacje wydawane drukiem i w wersji elektronicznej.
4. Podnoszenie kwalifikacji specjalistów na szczeblu województwa w zakresie ochrony środowiska.
5. Konkursy, olimpiady i inne imprezy upowszechniające wiedzę ekologiczną obejmujące znaczącą liczbę uczestników i mające zasięg ponadgminny.

Inne zadania:

Realizacja przedsięwzięć związanych z zapobieganiem i likwidacją skutków klęsk żywiołowych i poważnych awarii istotnych w skali regionalnej.

3.3. POWIATOWY PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU WĄGROWIECKIEGO

„Program ochrony środowiska powiatu wągrowieckiego” opierając się na dokumentach wyższego rzędu oraz „Strategii rozwoju powiatu wągrowieckiego” za szczególnie istotne uznaje zachowanie cennych zasobów i walorów środowiska przyrodniczego oraz osiągnięcie

europejskich standardów jego stanu. Cel ten w zakresie stanu czystości środowiska przyrodniczego ma zmierzać do:

1. likwidacji niedoborów w zakresie urządzeń inżynierskich służących jego ochronie,
2. przejścia na proekologiczne nośniki pozyskiwania energii (gaz, elektryczność),
3. zorganizowania systemu selektywnej zbiórki oraz bezpiecznego składowania i utylizacji odpadów stałych.

Dla realizacji celów strategicznych wyznaczono następujące cele operacyjne:

- Ochrona cennych walorów i zasobów przyrodniczych
- Prowadzenie systematycznej edukacji ekologicznej mieszkańców, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży szkolnej.
- Współpraca władz samorządowych powiatu i gmin oraz organizacji pozarządowych i firm na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego.
- Opracowanie waloryzacji przyrodniczej powiatu.
- objęcie ochroną prawną, w tym poprzez miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego cennych walorów i zasobów przyrodniczych, w tym łąk i pastwisk oraz zagrożonych degradacją siedlisk i gatunków fauny i flory.
- Powiększanie obszarów przyrodniczych poprzez zalesianie najsłabszych gruntów rolnych oraz przeciwdziałanie degradacji lasów.
- Poprawa jakości wód w jeziorach, w tym obniżenie poziomu ich eutrofizacji. (likwidacja dopływu ścieków przemysłowych i komunalnych oraz zagrożeń ze strony produkcji rolniczej).
- Ochrona i wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz przydrożnych.
- Przywracanie do stanu właściwego terenów zdegradowanych przez mieszkańców i turystów oraz działalność podmiotów gospodarczych.
- Stworzenie powiatowego systemu monitoringu stanu środowiska przyrodniczego.
- Likwidacja niedoborów w zakresie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska przyrodniczego

- Pełne zabezpieczenie potrzeb mieszkańców w zakresie zaopatrzenia w wodę pitną o dobrej jakości poprzez modernizację zbiorowych ujęć wody i pełne zwodociągowanie Gmin powiatu.
- Pełne zabezpieczenie potrzeb w zakresie sieci kanalizacyjnej wraz z modernizacją istniejących i budową nowych oczyszczalni ścieków.
- Wprowadzenie powszechnej selektywnej zbiórki odpadów stałych.
- Rozwiązanie problemu składowania i utylizowania odpadów stałych – budowa międzypowiatowego zakładu utylizacji odpadów komunalnych.
- Likwidacja lokalnych źródeł zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego poprzez wdrażanie przez podmioty gospodarcze bezpiecznych ekologicznie technologii produkcji – promowanie ekologicznych kierunków i form działalności gospodarczej.
- Przejście na ekologiczne systemy grzewcze w gospodarstwach domowych, firmach i obiektach użyteczności publicznej.
- Zapobieganie zanieczyszczeniom środowiska przyrodniczego powstających w wyniku produkcji rolniczej.

Cele operacyjne pogrupowano na 6 głównych priorytetów.

Priorytet 1 – zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska

Główne cele:

- dbałość o utrzymanie i poprawę stanu naturalnego środowiska,
- zmniejszenie emisji pyłów i szkodliwych gazów w atmosferze,
- likwidacja dzikich wysypisk,
- propagowanie wykorzystywania źródeł energii odnawialnej,
- budowa elektrowni wiatrowych.

Priorytet 2 – racjonalna gospodarka wodno-ściekowa przy zachowaniu ochrony wód

Główne cele:

- zwodociągowanie terenów wiejskich w 100 %,
- rozbudowa sieci kanalizacyjnych,
- zapewnienie oczyszczania ścieków zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi,

- tworzenie przyzagrodowych oczyszczalni ścieków,
- budowa zbiorników retencyjnych,
- przywrócenie prawidłowego funkcjonowania melioracji terenów zagrożonych deficytem wodnym.

Priorytet 3 – rozwój terenów leśnych

Główne cele:

- zwiększenie liczby terenów leśnych w celu ochrony atmosfery,
- spełnianie wymogów regionalnego systemu Monitoringu Gospodarki Leśnej,
- uporządkowanie ewidencji gruntów zalesionych.

Priorytet 4 – zmniejszenie zagrożenia ekologicznego

Główne cele:

- kompleksowa gospodarka odpadami,
- budowa ponad gminnych zakładów gospodarowania odpadów finansowanych przez związki gmin,
- segregacja śmieci,
- recykling,
- bezpieczne dla środowiska unieszkodliwianie odpadów,
- spełnianie wymogów regionalnego systemu informacji o trasach przewozu i miejscach składowania materiałów niebezpiecznych,
- spełnianie wymogów regionalnego systemu wczesnego ostrzegania i wspieranie służb ratownictwa,
- wzmocnienie kontroli, opracowanie dokładnego rejestru instalacji niewymagających pozwolenia na wprowadzenie gazów i pyłów do powietrza, a podlegających zgłoszeniu,
- wzmocnienie kontroli w zakresie ochrony hałasu w zakładach usługowych produkcyjnych,
- niwelowanie zagrożeń środowiska występujących w wyniku dawnej eksploatacji i zamknięcia kopalni soli w Wapnie.
-

Priorytet 5 – rozwój edukacji proekologicznej

Główne cele:

- wspieranie działalności Centrum Edukacji Ekologicznej w Wągrowcu,
- edukacja proekologiczna dzieci i młodzieży,
- zwiększenie świadomości ekologicznej ludności,
- promowanie zasad zrównoważonego rozwoju,
- wspieranie lokalnych ośrodków edukacji ekologicznej.

Priorytet 6 – rozwój gospodarczy i rolniczy podregionu z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju

Główne cele:

- racjonalne czerpanie z zasobów środowiska,
- ograniczenie negatywnego wpływu eksploatacji kopalin na środowisko i niedopuszczenie do podejmowania wydobycia kopalin bez wymaganej koncesji,
- wdrażania programów rolno – środowiskowych,
- propagowanie ekologicznej działalności gospodarczej,
- eliminacja „dzikich eksploatacji”,
- wspieranie instytucji zajmujących się ochroną środowiska.

W oparciu o powyższe Program formułuje następujące zadania dla samorządu powiatowego i samorządów gminnych.

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Źródła finansowania
1	Opracowanie gminnych programów ochrony środowiska	VI 2004	Samorządy gmin	Środki własne gmin, fundusze celowe
2	Tworzenie nowych obszarów zieleni i zadrzewień na terenach zabudowanych	sukcesywnie	Samorządy gmin	Środki własne gmin, fundusze celowe
3	Doskonalenie nadzoru nad przestrzeganiem ustaleń zawartych w decyzjach dotyczących ustanowienia stref ochronnych ujęć wody	sukcesywnie	Samorządy powiatu	Środki własne

4	Opracowanie planów eksploatacji kopalni i rekultywacji terenów poeksploatacyjnych	2005	Samorządy gmin i powiatu	Środki własne, fundusze celowe
5	Gazyfikacja powiatu	2010	Samorządy gmin i powiatu	Środki własne samorządów, fundusze celowe
6	Termomodernizacja obiektów będących w zarządzie jednostek samorządu terytorialnego	2010	Samorządy gmin i powiatu	Środki własne samorządów, fundusze celowe

Zadania w zakresie ochrony wód powierzchniowych

7	Opracowanie programów optymalizacji wykorzystania istniejących oczyszczalni ścieków z uwzględnieniem programu rozwoju sieci kanalizacji sanitarnej	2004	Samorządy gmin	Środki własne gmin, fundusze celowe
8	Budowa nowych, rozbudowa i modernizacja komunalnych oczyszczalni ścieków oraz rozbudowa zbiorczej kanalizacji sanitarnej	sukcesywnie	Samorządy gmin	Środki własne gmin, fundusze celowe, pomocowe i strukturalne UE
9	Stała modernizacja i usprawnianie funkcjonowania oczyszczalni ścieków, poprzez wprowadzanie najlepszych dostępnych technik	sukcesywnie	Samorządy gmin	Środki własne województwa, fundusze celowe, pomocowe i strukturalne UE
10	Budowa urządzeń oczyszczających wody deszczowe wprowadzane siecią kanalizacyjną do odbiorników	sukcesywnie	Samorządy gmin	Środki własne, fundusze celowe, pomocowe i strukturalne UE
11	Racjonalizacja wykorzystania i modernizacja istniejących, scentralizowanych systemów grzewczych (modernizacja lub rozbudowa ciepłociągów i węzłów cieplnych z zastosowaniem najnowszych technologii i rozwiązań technicznych	2006	Samorządy gmin	środki własne MPEC fundusze celowe,

Zadania w zakresie ochrony przed hałasem i promieniowaniem, zadania w zakresie monitoringu środowiska i badań naukowych

12	Modernizacja lub wymiana istniejących źródeł ciepła opalanych paliwem stałym na nowoczesne kotły opalane paliwem gazowym, płynnym lub biomasą wyposażone w automatyczną regulację procesów spalania podnoszącą wydajność cieplną źródła	sukcesywnie	Samorządy gmin, właściciele obiektów	Środki własne gmin fundusze celowe oraz pomocowe i strukturalne UE
13	Budowa nowych i modernizacja istniejących instalacji oczyszczających gazy odlotowe wprowadzane do atmosfery, a w szczególności mających na celu poprawę skuteczności usuwania cząstek o średnicy ziarna poniżej 10 µm	2006	Samorządy gmin, właściciele obiektów	Środki własne gmin, fundusze celowe, pomocowe i strukturalne UE
14	Budowa ekranów dźwiękochłonnych w miejscach nasilonej emisji hałasu	sukcesywnie	Właściciele dróg	Środki własne, fundusze celowe
15	Utworzenie ogólnodostępnych powiatowych baz danych o stanie zanieczyszczenia powierzchni ziemi	2003	Samorząd powiatu	Środki własne, fundusze celowe
16	Monitorowanie jakości ścieków doprowadzanych i oczyszczonych w oczyszczalniach	Praca ciągła	Zarządzający oczyszczalnią	Środki własne
17	Prowadzenie szkoleń zawodowych w zakresie prawa, zarządzania, technik ochrony środowiska, zagospodarowania przestrzennego, źródeł finansowania ochrony środowiska	sukcesywnie	Samorządy gmin i powiatu	Środki własne, fundusze celowe

Zadania w zakresie edukacji ekologicznej

18	Wspomaganie prowadzenia edukacji ekologicznej przez Centrum Edukacji Ekologicznej w Wągrowcu, samorządy, lokalne organizacje pozarządowe i grupy obywatelskie	sukcesywnie	CEE w Wągrowcu, Samorządy gmin i powiatu	Środki własne samorządów, fundusze celowe
19	Propagowanie modelu trwałego i zrównoważonego rozwoju w gminie	sukcesywnie	CEE w Wągrowcu, Samorządy gmin i powiatu	Środki własne samorządów, fundusze celowe

20	Upowszechnianie informacji o podejmowanych akcjach, kampaniach i działaniach na rzecz aktywnej ochrony środowiska	sukcesywnie	CEE w Wągrowcu, Samorządy gmin i powiatu	Środki własne samorządów, fundusze celowe
21	Wspieranie szkolnych kół zainteresowań, konkursów ekologicznych, „ekologizacji” obiektów dydaktycznych i otoczenia szkół	sukcesywnie	CEE w Wągrowcu, Samorządy gmin i powiatu, władze oświatowe	Środki własne samorządów, fundusze celowe
22	Edukacja społeczeństwa w zakresie właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia	sukcesywnie	CEE w Wągrowcu, Samorządy gmin i powiatu, WIOŚ,	Środki własne samorządów,

Określono również zadania, których realizacja będzie koordynowana przez Zarząd Powiatu Wągrowieckiego

Zadania koordynowane o charakterze organizacyjno-prawnym

1. Intensyfikacja prac związanych z opracowywaniem i aktualizacją operatów urzędniowych lasów niepaństwowych oraz doskonalenie nadzoru nad realizacją tych planów
2. Doskonalenie kontroli zakazu handlu zagrożonymi gatunkami roślin i zwierząt
3. Dokonanie inwentaryzacji i doprowadzenie do likwidacji nieczynnych i nie nadających się do eksploatacji studni wierconych i kopanych
4. Opracowanie i wdrożenie planów ograniczania emisji spalin oraz emisji wtórnej pyłu spowodowanej motoryzacją poprzez poprawę stanu dróg, budowę obwodnic terenów zabudowanych, rozbudowę systemów parkingowych w centrach administracyjno-usługowych oraz zagospodarowanie zielenią otoczenia dróg
4. Prowadzenie działalności wydawniczej, wspieranie produkcji filmów i innych materiałów posiadających walory edukacyjne

Zadania koordynowane o charakterze inwestycyjnym

1. Restrukturyzacja poboru wody dla celów użytkowych, w taki sposób, aby zasoby wód podziemnych były użytkowane wyłącznie dla potrzeb ludności, jako woda do picia i surowiec dla przemysłu spożywczego
2. Kompleksowa rekultywacja starych składowisk i terenów poprzemysłowych, zakrzaczanie i zalesianie tych terenów

3. Zmniejszenie wodochłonności produkcji przemysłowej oraz wprowadzanie zamkniętych obiegów wody
4. Budowa Zakładu Utylizacji Odpadów
5. Realizacja inwestycji związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii (elektrownie wiatrowe)
6. Wspomaganie istniejących i tworzenie nowych ośrodków edukacji środowiskowej
7. Rozwój zagospodarowania edukacyjnego i turystycznego obszarów leśnych (ścieżki edukacyjne, szlaki turystyczne, tablice informacyjne itp.)

3.4 LOKALNE DOKUMENTY PROGRAMOWE.

3.4.1. Koncepcja programowo-przestrzenna. Gospodarka wodna i ściekowa.

Opracowanie stanowi między innymi podstawę do:

- wstępnego planowania środków budżetowych oraz ubiegania się o kredyty i pomoc finansową na realizację proponowanych w nim zadań,
- sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego i wniosków o wydanie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu,
- opracowywania projektów budowlanych,
- aktualizacji podkładów mapowych i geologicznych.

W zakresie gospodarki ściekowej w koncepcji teren gminy podzielono na trzy zlewnie przypisując je wstępnie istniejącym oczyszczalniom ścieków oraz projektowanej oczyszczalni w Żabiczynie.

Zlewnia nr I - Miescisko. Wyodrębniono tu:

- kolektor wschodni obejmujący miejscowości Wiela, Gorzewo, Gołaszewo, Piastowice, Gółka, Strzeszkowo,
- kolektor Podlesie Kościelne, który obok tej miejscowości przejmie ścieki ze wsi Budziejewko, Miłosławice i Zbietka.

Zlewnia nr II – Popowo Kościelne.

Obok Popowa Kościelnego proponuje się tu przyłączenie ścieków ze wsi: Podlesie Wysockie, Sarbia, Wymysłowo, Popowo Kościelne – Kolonia.

Zlewnia Północna – projektowana oczyszczalnia Żabiczyn.

Obok Żabiczyna proponuje się tu przyłączenie wsi: Zakrzewo, Mirkowice, Mirkowiczki i Wybranówko.

Dla południowej części gminy, wsie: Jaroszewo I, Jaroszewo II, Płaskowo, Jaworówko i Kłodzin ze względu na rozczłonkowanie zabudowy proponuje się budowę oczyszczalni przydomowych lub wdrożenie zorganizowanego systemu opróżniania zbiorników bezodpływowych.

Koncepcja określa parametry technologiczne i koszty rozbudowy oczyszczalni w Mieścisku, zakres rozbudowy punktów zlewnych (odbiór ścieków dowożonych) oraz charakteryzuje technologię i koszty przewidywanej do wykonania oczyszczalni w Żabiczynie.

W zakresie gospodarki wodami opadowymi koncepcja określa teoretyczne, prawne, meteorologiczne i technologiczne uwarunkowania dotyczące obiektów zlewniowych, liniowych i indywidualnych. Opracowanie nie lokalizuje przestrzennie zalecanych działań, formułując dla ich realizacji następujące wnioski:

- wyloty kanalizacji istniejących wyposażyć w urządzenia oczyszczające,
- dokonać pełnego rozdziału ścieków komunalnych i deszczowych inwentaryzując sieć służącą ich odpływowi,
- dążyć do liniowego oczyszczania wód spływających z ciągów komunikacyjnych i parkingów przez miejscowe rozsączanie.
- z uwagi na charakter zabudowy dobierać indywidualne systemy neutralizacji wód deszczowych.

Zaproponowany w opracowaniu system skanalizowania terenu gminy w zlewnie obsługiwane przez 3 oczyszczalnie grupowe pozostawia bez odbioru ścieków 25 % mieszkańców gminy zamieszkałych w 40 % miejscowości. Dla wypełnienia tej luki podano komplet informacji ogólnych związanych z realizacją przydomowych oczyszczalni ścieków.

Koncepcja zawiera wnioski ogólne i formułuje cele strategiczne. Ważniejsze wnioski to:

- dialog z gminami sąsiednimi i zainteresowanymi stronami w celu podejmowania wspólnych przedsięwzięć na rzecz ochrony rzeki Welny przed zanieczyszczeniami,
- podjęcie analiz technologicznych dla zmiany perspektywicznej funkcji oczyszczalni w Mieścisku (oczyszczalnia gminna),
- wyposażenie oczyszczalni gminnej w punkt zlewny ścieków dowożonych spełniający obowiązujące wymogi prawne,
- wprowadzenie w pełni rejestrowanego i kontrolowanego systemu gromadzenia ścieków w

zbiornikach bezodpływowych i ich obsługi przez tabor asenizacyjny.

Jako cele strategiczne wyznaczono:

- od 2004 r. – akcja edukacyjna dotycząca gospodarowania wodami opadowymi,
- do 2006 r.:
 - uzyskanie pełnej kontroli nad systemem gromadzenia ścieków w zbiornikach bezodpływowych i dostarczania ich do oczyszczalni grupowych,
 - przywrócenie pożądanego stanu czystości wód rzeki Wełny i podjęcie prac studialnych dla zbiornika retencyjnego w rejonie jazu Zbietka,
 - wprowadzenie pełnego opomiarowania sieci wodociągowej,
 - wdrożenie systemu ochrony miejscowych ujęć wody.
- do 2015 r. – pełna obsługa gminy przez sieć kanalizacyjną i oczyszczalnie grupowe w zakresie ujętym w koncepcji.

3.4.2. Plan gospodarki odpadami dla gminy Mieścisko.

Plan gospodarki odpadami wyznacza dla gminy Mieścisko podstawowe kierunki działań w tym zakresie:

- rozbudowa systemu zbiórki odpadów zmieszanych – objęcie nim wszystkich mieszkańców,
- wprowadzenie systemu selektywnej zbiórki surowców wtórnych,
- wprowadzenie systemu zbiórki odpadów z podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy,
- właściwe zagospodarowanie i unieszkodliwianie powstałych odpadów,
- dotarcie w właściwą informacją i przekonanie mieszkańców o zasadności wprowadzanych zmian.

Przedsięwzięcia realizacyjne z tym związane ujęto w następujących grupach:

1. Unikanie powstawania odpadów

- a/ uświadomienie społeczeństwu zasad funkcjonowania gospodarki odpadami,
- b/ ustalenie nowego regulaminu utrzymania czystości i porządku uwzględniającego wymogi selektywnego gromadzenia odpadów,
- c/ wskazanie zasad ograniczania opakowań,
- d/ promowanie i pomoc w wprowadzaniu technologii małoodpadowych oraz wprowadzanie bodźców ekonomicznych dla przedsięwzięć proekologicznych (ulgi podatkowe, możliwość współfinansowania itp.),
- e/ wprowadzenie ograniczeń dotyczących możliwości składowania odpadów z przemysłu,

ze wskazaniem właściwej metody ponownego wykorzystywania lub unieszkodliwiania.

2. Odzysk odpadów

a/ opracowanie systemów selektywnego gromadzenia poszczególnych frakcji odpadów:

- odpady komunalne,
- odpady opakowaniowe i surowce wtórne,
- odpady z usługowych i produkcyjnych podmiotów gospodarczych,
- komunalne i przemysłowe odpady ulegające biodegradacji,
- odpady wielkogabarytowe i wraki samochodowe,
- odpady z sektora budowlanego.

b/ wprowadzenie do realizacji poszczególnych systemów gromadzenia odpadów –
zapewnienie odpowiedniej infrastruktury technicznej (pojemniki, worki),

c/ zapewnienie sprawnego systemu transportu selektywnie gromadzonych odpadów,

d/ zapewnienie instalacji do właściwego zagospodarowania, przetwarzania i
unieszkodliwiania poszczególnych frakcji odpadów:

- linii do segregacji odpadów opakowaniowych i surowcowych,
- kompostowni (instalacji fermentacji) odpadów biodegradowalnych i osadów ściekowych,
- punktu technicznego do demontażu odpadów wielkogabarytowych, wraków i odpadów budowlanych,
- stanowiska do deponowania odpadów niemożliwych do wykorzystania lub przetworzenia.

3. Unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych w instalacjach specjalistycznych

a/ opracowanie systemów selektywnej zbiorki odpadów niebezpiecznych:

- baterii i akumulatorów,
- przeterminowanych lekarstw,
- odpadów niebezpiecznych z gospodarstw domowych,
- odpadów niebezpiecznych z gospodarstw rolniczych,
- odpadów medycznych i weterynaryjnych.

b/ wprowadzenie do realizacji poszczególnych systemów gromadzenia odpadów –
zapewnienie odpowiedniej infrastruktury technicznej (pojemniki),

c/ zapewnienie sprawnego systemu transportu poszczególnych odpadów,

d/ zapewnienie właściwego postępowania z zebranymi odpadami niebezpiecznymi.

4. Unieszkodliwianie odpadów, których nie udało się poddać odzyskowi i recyklingowi
 - a/ zapewnienie miejsca do bezpiecznego i zgodnego z wymogami środowiska składowania odpadów, które nie zostały wykorzystane lub przetworzone,
 - b/ zapewnienie możliwości do przetwarzania biologicznego odpadów kierowanych na składowisko.
5. Monitoring oddziaływanie elementów systemu na środowisko
 - a/ prowadzenie zgodnej z przepisami rekultywacji zamkniętych na terenie gminy składowisk odpadów,
 - b/ prowadzenie wymaganego przepisami zakresu monitoringu zamkniętych składowisk,
 - c/ prowadzenie monitoringu funkcjonowania poszczególnych systemów selektywnego gromadzenia i zbiórki odpadów, zwłaszcza odpadów niebezpiecznych.
5. Edukacja ekologiczna mieszkańców gminy.
 - a/ zapoznanie osób odpowiedzialnych za gospodarkę odpadami z zakresem koniecznych do wprowadzenia zmian w istniejącym systemie gospodarki odpadami,
 - b/ zapoznanie wszystkich mieszkańców z planowanymi zmianami,
 - c/ promowanie zasad właściwej gospodarki odpadami,
 - d/ promowanie ekologicznego modelu życia.

Plan szczegółowo określa sposoby realizacji poszczególnych przedsięwzięć.

3.4.3. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Mieścisko.

Wśród celów niezbędnych wyznaczonych w „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego” wymienia się:

„Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami stałymi oraz promowanie ekologicznych systemów grzewczych” określając następujące kierunki działania:

- Kanalizowanie obszarów gminy o zwartej zabudowie.
- Wprowadzenie na terenie całej gminy obowiązku segregacji odpadów stałych.
- Preferencyjne warunki finansowania ekologicznych systemów grzewczych.

„ Stworzenie warunków do kompleksowej segregacji i utylizacji odpadów” określając następujące kierunki działania:

- Powołanie międzygminnego zespołu d.s. kompleksowej segregacji i utylizacji odpadów.
- Likwidacja dzikich wysypisk.
- Prywatyzacja usług składowania i gospodarowania odpadami.

„Edukacja ekologiczna” określając następujące kierunki działania:

- Wprowadzenie zajęć z ekologii w szkołach.
- Kampanie promocyjne na rzecz ekologicznych zachowań mieszkańców.
- Konkursy ekologiczne na szczeblach sołectw.

Jako bardzo istotne dla ochrony środowiska w gminie zagadnienia strategia ujmuje również podjęcie działań w kierunku gazyfikacji gminy, jako czynnika wspierającego rozwój gospodarczy oraz stworzenie warunków do produkcji żywności ekologicznej i rozwoju agroturystyki.

Wśród programów operacyjnych, rozwinięcia w aspekcie ochrony środowiska wymagają:

- „Program racjonalnej gospodarki leśnej w gminie”.
- „Program racjonalnej polityki turystycznej w obszarach leśnych”
- „Program ochrony obszarów o szczególnym znaczeniu przyrodniczym”
- „Program zagospodarowania obszarów turystycznych”
- „Program regulacji stosunków wodnych – melioracja”
- „Program budowy sieci kanalizacyjnej w gminie Mieścisko”
- „Program restrukturyzacji i modernizacji usług komunalnych na terenie Gminy Mieścisko”
- „Program wykorzystania walorów gminy na potrzeby turystyki”
- „Program zabezpieczenia logistycznego na potrzeby sytuacji kryzysowych”
- „Program gazyfikacji gminy”
- „Program modernizacji istniejącej sieci i urządzeń wodno-kanalizacyjnych”
- „Gospodarka odpadami stałymi w gminie Mieścisko”
- „Wykorzystanie alternatywnych źródeł energii elektrycznej i ciepłej”
- „Ochrona zasobów wodnych”

4. Możliwości wsparcia inwestycji w ochronie środowiska przez fundusze Unii Europejskiej

4.1 INFORMACJE OGÓLNE

Polska jako członek UE będzie wspierana finansowo środkami unijnymi, gdyż jesteśmy krajem o wyraźnie niższym poziomie rozwoju ekonomicznego (PKB na osobę wynosi ok. 40% średniej dla obecnej Unii). Dzięki temu cała Polska kwalifikuje się do tzw. celu I. Polityki strukturalnej UE, czyli wspierania rozwoju i dostosowania strukturalnego regionów słabiej rozwiniętych. Przedsięwzięcia w ochronie środowiska będą mogły być wspierane z

Funduszu Spójności i z funduszy strukturalnych, głównie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (ERDF). Dotychczas korzystaliśmy z funduszy przedakcesyjnych, które miały nas przygotować do wchłaniania większych środków po 1 maja 2004 r. Następcą Funduszu ISPA jest Fundusz Spójności, a fundusze strukturalne przejmują rolę Funduszu Phare i po części SAPARD. Dzięki temu kontynuowane jest wspieranie inwestycji rozpoczętych, dofinansowanych dotychczas z funduszy przedakcesyjnych.

Pierwotnym warunkiem uzyskania przez kraj członkowski pomocy jest przedstawienie Komisji Europejskiej kompletu dokumentów programowych, które określają ramy i sposób wykorzystania finansowych instrumentów strukturalnych UE. Dokumenty takie są przygotowywane na siedmioletnie okresy programowania budżetu Unii (obecnie na lata 2000 – 2006), jednak data przystąpienia Polski powoduje, że nasze dokumenty dotyczą lat 2004-2006. Najważniejszy z nich to Narodowy Plan rozwoju na lata 2004-2006 (NPR) oraz jego element pt. Strategia wykorzystania Funduszu Spójności na lata 2004-2006, która jest decydująca dla wdrażania Funduszu Spójności.

Współfinansowanie przedsięwzięć w ochronie środowiska z funduszy strukturalnych (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego) jest realizowane zgodnie z zapisami dwóch programów operacyjnych, przygotowanych przez rząd Polski na podstawie Narodowego Planu Rozwoju 2004-2006. Są to: Sektorowy Program Operacyjny „Wzrost Konkurencyjności Gospodarki” oraz Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego.

Bardzo istotnym elementem przy rozważaniu wnioskowania o środki unijne jest zgodność projektu z celami i zasadami polityki ekologicznej Polski i Unii Europejskiej. Wśród tych zasad bardzo trudną do wdrożenia będzie zasada „zanieczyszczający/użytkownik płaci”. Projekty, które mają szansę uzyskać wsparcie powinny z uwzględnieniem subwencji dla inwestora, przekroczyć próg opłacalności, co jest warunkiem koniecznym, aby przedsięwzięcie mogło być zrealizowane. Należy też wykazać, że opłaty ponoszone przez użytkowników (gospodarstwa domowe, podmioty gospodarcze) pokryją koszty eksploatacji, remontów oraz odtworzenia majątku (amortyzacja).

4.2. FUNDUSZ SPÓJNOŚCI, STRATEGIA WYKORZYSTANIA FUNDUSZU SPÓJNOŚCI

Fundusz Spójności, inaczej nazywany Funduszem Kohezji lub Europejskim Funduszem Kohezji, to czasowe wsparcie finansowe dla krajów Unii Europejskiej, których Produkt Krajowy Brutto na mieszkańca nie przekracza 90 % średniej dla wszystkich państw członkowskich. Fundusz Spójności nie należy do funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, ale jest elementem polityki strukturalnej. Wyróżnia się on krajowym, a nie regionalnym zasięgiem pomocy oraz tym, że finalna decyzja o przyznaniu środków na dofinansowanie podejmowana jest przez Komisję Europejską. Rola państwa członkowskiego polega na wskazaniu propozycji do dofinansowania. Polska włączyła do Strategii Wykorzystania Funduszu Spójności na lata 2004-2006 jako jej część składową, tzw. indykatywną listę projektów, które są propozycjami do realizacji przy wsparciu z Funduszu Spójności.

Zgodnie z obowiązującymi w zakresie polityki strukturalnej zasadami współfinansowania, pomoc z funduszu na określony projekt może wynosić od 80% do 85 % kosztów kwalifikowanych. Pozostałe, co najmniej 15 % musi zostać zapewnione przez beneficjenta. Na lata 2004-2006 z całej kwoty Funduszu Spójności dla Polski na sektor środowiska ma przypaść 1.866,6 mln euro. Instytucją odpowiedzialną za ogólne zarządzanie i koordynację działań i projektów Funduszu Spójności jest Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, natomiast Ministerstwo Środowiska zarządza priorytetami i projektami w sektorze ochrony środowiska. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wraz z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej to instytucje, do których składane są projekty.

Głównym celem strategii środowiskowej Funduszu Spójności jest wsparcie dla realizacji zadań inwestycyjnych władz publicznych w zakresie ochrony środowiska, wynikających z wdrażania prawa Unii Europejskiej. Oznacza to, że odbiorcami pomocy tj. beneficjentami końcowymi będą samorządy terytorialne (gminy, związki gmin) oraz przedsiębiorstwa komunalne.

Podstawowe kryteria wyboru projektów do dofinansowania z Funduszu Spójności w latach 2004 – 2006 to zgodność z celami i zasadami polityki ekologicznej UE. Z punktu widzenia pojedynczej gminy najważniejsze jest dolnego progu wartości przedsięwzięcia. Otóż z Funduszu Spójności mogą być dofinansowane w zasadzie tylko takie zamierzenia, dla których

wykazuje się, że osiągną one kosztorysową wartość progową 10 mln EUR. Oznacza to w praktyce, że chcąc starać się o środki z tego funduszu trzeba zorganizować związek gmin, który by mógł właściwie przygotować, a następnie zrealizować odpowiednio duży projekt. Przedsięwzięcia, które spełniają kryteria podstawowe, są uporządkowane na podstawie kryteriów szczegółowych, które stanowi osiągnięcie standardów UE oraz odpowiedni stan przygotowania przedsięwzięcia.

Zakres gospodarki wodno-ściekowej

I priorytet - zapewnienie sieci wodociągowej i/lub kanalizacji zbiorczej oraz odpowiedniego poziomu uzdatniania wody i/lub oczyszczania ścieków dla aglomeracji co najmniej 100 000 RLM

II priorytet - zapewnienie sieci wodociągowej lub/i kanalizacji zbiorczej i odpowiedniego poziomu uzdatniania wody i/lub oczyszczania ścieków dla aglomeracji od 15 000 do 100 000 RLM

III priorytet - zapewnienie sieci wodociągowej lub/i kanalizacji zbiorczej i odpowiedniego poziomu uzdatniania wody i/lub oczyszczania ścieków dla aglomeracji od 2 000 do 15 000 RLM.

Zakres gospodarki odpadami

Środki z Funduszu Spójności będą głównie przeznaczone na:

- realizację inwestycji w największych aglomeracjach, zgodnie z istniejącymi w nich programami zagospodarowania odpadów. Programy w mniejszych miejscowościach będą wdrażane w miarę dostępności funduszy;
- inwestycje na terenach, gdzie istniejące składowiska odpadów stwarzają zagrożenia dla wód podziemnych,
- inwestycje na terenach, gdzie wyczerpuje się pojemność składowiska.

Ranking przedsięwzięć w tym obszarze będzie uwzględniał następujące zasady:

I priorytet - systemy gospodarki odpadami w aglomeracjach powyżej 200 000 mieszkańców lub w innych rejonach służące powyżej 200 000 grupie użytkowników.

II priorytet - systemy gospodarki odpadami w aglomeracjach od 150 000 do 200 000 mieszkańców lub w innych rejonach służące od 150 000 do 200 000 grupie użytkowników.

III priorytet - systemy gospodarki odpadami w aglomeracjach od 100 000 do 150 000 mieszkańców lub w innych rejonach służące od 100 000 do 150 000 grupie użytkowników.

Zarówno w zakresie gospodarki wodno-ściekowej jak i gospodarki odpadami wyraźne są preferencje dla największych aglomeracji. Średnie i mniejsze gminy muszą tworzyć związki, aby mieć szansę na uzyskanie wsparcia.

Aby wniosek mógł zostać pozytywnie rozpatrzony konieczny jest odpowiedni stan przygotowania przedsięwzięcia. Musi być ono w fazie przed przetargiem oraz musi mieć wstępne studium wykonalności. Ponadto istnieje wymóg posiadania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla ponad 40% działań oraz uregulowane prawo do terenu.

Strategia Wykorzystania Funduszu Spójności jest dokumentem rządowym, powstałym na początku 2003 roku w ramach Narodowego Programu Rozwoju. Jego obszerną część stanowią zapisy dotyczące ochrony środowiska. Zgodnie z treścią Rozdziału 3.4.1. z Funduszu Spójności będą wspierane tylko bardzo duże i kosztowne przedsięwzięcia, a więc przekraczające możliwości inwestycyjne pojedynczych gmin. Nie można jednak wykluczyć, że wystąpią one jako wnioskodawcy w większej grupie. Z tego względu przedstawiono w niniejszym rozdziale zwięzłe omówienie głównych zadań proponowanych do wsparcia przez Fundusz Spójności według działów ochrony środowiska

Poprawa jakości wód powierzchniowych

Najważniejszym szczegółowym celem realizacji części środowiskowej Funduszu Spójności jest wspieranie budowy, rozbudowy i/lub modernizacji systemów kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków w aglomeracjach. (spełnienie wymogów dyrektywy 91/271/EWG w sprawie. komunalnych oczyszczalni ścieków). Jakkolwiek szczególne znaczenie przywiązuje się do inwestycji w największych miastach, to przewiduje się również objęcie wsparciem pewnej liczby projektów grupowych, obejmujących mniejsze aglomeracje, szczególnie na obszarach wrażliwych. Szczegółowy harmonogram działań w tym obszarze wskazuje Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych, który został przyjęty przez Rząd RP w końcu 2003 roku. Trzeba jednak wskazać, że w Ministerstwie Środowiska trwają prace nad aktualizacją Programu. Zainteresowane gminy powinny poprzez Wojewodę lub bezpośrednio zgłaszać do Ministerstwa wnioski o uzupełnienie Programu o zadania pominięte, które dotyczą aglomeracji większych niż 2000 RLM (równoważna liczba mieszkańców).

Do finansowania z Funduszu Spójności preferowane są inwestycje obejmujące systemy kanalizacji i oczyszczalnie w niektórych miastach powyżej 100 tys. mieszkańców

(kontynuacja działań finansowanych z Funduszu ISPA) i w aglomeracjach większych od 50 tys. mieszkańców. Po wyczerpaniu się listy tych zadań wybierane będą także aglomeracje do 50 tys. mieszkańców.

Zgodnie z zapisami Traktatu Akcesyjnego, od dnia 31.12.2015 r. ścieki w Polsce mają być oczyszczane zgodnie z wymaganiami dyrektywy „ściekowej” we wszystkich 1479 aglomeracjach o łącznej wielkości RLM = 38 004 976, odpowiadającej 100 % ogólnego ładunku substancji ulegających biodegradacji.

Polepszenie jakości i dystrybucji wody przeznaczonej do spożycia

Poważnym zobowiązaniem wynikającym tak z prawa krajowego, jak standardów unijnych jest realizacja działań na rzecz poprawy jakości wody dostarczanej przez wodociągi komunalne ludności (zarówno w mieście, jak i na wsi) i dostosowanie jej do zaostrożonych wymagań prawnych). W terminie wyprzedzającym przygotowanie i realizację ww. programów najpilniejszym kierunkiem działania w tym priorytecie jest osiągnięcie poprawy stanu czystości ujmowanych przez wodociągi wód powierzchniowych, które - w świetle wstępnej oceny wykonanej w aspekcie wymagań dyrektywy 75/440/EWG - nie spełniają wymagań kategorii trzeciej. W trakcie rokowań akcesyjnych Polska zadeklarowała bowiem doprowadzenie jakości wód do zgodności w zakresie minimalnych wymaganych parametrów dla co najmniej kategorii A3 w terminie do 31.12.2002 r.

Priorytet ma być realizowany przez:

- unowocześnienie urządzeń uzdatniania wody pitnej w miastach, w których występować mogą przypadki awaryjności lub deficytu wody pitnej
- modernizację stacji uzdatniania wody zgodnie z wymogami nowych przepisów - stacje dostarczające około 50% wody pobieranej z rzek dla potrzeb wodociągów zbiorowych.

Zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego

Barierą rozwoju gospodarczego są m.in. ubogie pod względem ilości i słabe jakościowo zasoby dyspozycyjne, zagrożenia powodziowe i zjawiska suszy. Usunięcie tych barier może nastąpić m.in. przez budowę wielofunkcyjnych zbiorników wodnych przede wszystkim dla celów ochrony przeciwpowodziowej, zapobiegania skutkom suszy oraz zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia i gospodarki narodowej w wodę do celów produkcyjnych. Zbiorniki te umożliwią większe wykorzystanie zasobów wody dla potrzeb komunalnych, przemysłowych i rolniczych, wyrównanie przepływów w okresach suchych (przyczynią się do ustabilizowania

poziomu wód gruntowych i korzystnych zmian w środowisku), ograniczenie zagrożenia powodziowego.

Racjonalizacja gospodarki odpadami

Główne działania realizowane w ramach priorytetu to:

- komunalne systemy zbiórki, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów
- wybudowanie instalacji do biologicznego i termicznego przetwarzania odpadów
- wybudowanie instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych
- wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych
- budowa, modernizacja i rekultywacja składowisk odpadów komunalnych i przemysłowych (niebezpiecznych) oraz rekultywacja składowisk wyłączonych z eksploatacji.

Podstawą do wyłonienia przedsięwzięć wspieranych przez Fundusz Spójności jest Krajowy Plan Gospodarki Odpadami oraz zgodne z nim plany poszczególnych szczebli administracyjnych. Umożliwi to wypełnienie wymogów dyrektyw UE, a szczególnie dyrektywy Rady 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów. Celem jest likwidacja małych, nie spełniających wymogów składowisk i budowa składowisk o zasięgu regionalnym, spełniających bardzo wysokie wymagania techniczne i eksploatacyjne. Do 2006 r. przewiduje się wybudować w Polsce około 50 takich obiektów, a dalszych 50 obiektów do roku 2014.

4.3. FUNDUSZE STRUKTURALNE, ZINTEGROWANY PROGRAM OPERACYJNY ROZWOJU REGIONALNEGO

Istnieją 4 fundusze strukturalne Unii Europejskiej: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Socjalny, Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnych, sekcja "Orientacji" oraz Instrument Finansowy Wspierania Rybołówstwa. Inicjatywy w dziedzinie ochrony środowiska będą miały możliwość otrzymania dofinansowania głównie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (ERDF). Powstał on w 1975 roku jako reakcja na coraz głębsze rozbieżności w rozwoju regionów (spowodowane kryzysem gospodarczym i przystąpieniem do UE Wielkiej Brytanii i Irlandii).

Jego głównym zadaniem jest niwelowanie dysproporcji w poziomie rozwoju regionalnego krajów należących do UE.

Jednym z elementów Narodowego Planu Rozwoju 2004- 2006 (NPR), przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 14 stycznia 2003 r. jest „Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów”. Cele i priorytety w tym zakresie są formułowane w Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego (ZPORR), który będzie współfinansowany z funduszy strukturalnych UE, zwłaszcza z zasobów Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Priorytety środowiskowe współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będą realizowane w ramach rządowych programów: Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR), Sektorowego Programu Operacyjnego (SPO) „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich”, a także Sektorowego Programu Operacyjnego „Wzrost Konkurencyjności Gospodarki”.

Z punktu widzenia gminy o możliwości uzyskania wsparcia dla konkretnego projektu zadecyduje jego zgodność z jednym z wymienionych programów.

W ramach ZPORR o dofinansowanie mogą ubiegać się projekty, które ze względu na mniejszą skalę oddziaływania nie kwalifikują się do Funduszu Spójności, co pozwoli małym gminom skorzystać ze środków unijnych. Beneficjentem końcowym wsparcia może być nie tylko samorząd gminy, ale także inne podmioty wykonujące usługi publiczne. Z przedstawionych powodów istotne jest zapoznanie się z zapisami ZPORR w zakresie ochrony środowiska i wprowadzenie spójnych z nimi zapisów do programu ochrony środowiska gminy. Czynnikiem ograniczającym pole manewru jest znaczne scentralizowanie Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, który zarządzany jest przez Ministra Gospodarki, natomiast jednostką pośredniczącą jest urząd wojewódzki. Uszczegółowieniem Programu jest dokument o nazwie Uzupełnienia do ZPORR, zawierający m.in. konkretne informacje na temat rodzajów projektów kwalifikujących się do dofinansowania, kryteriów wyboru projektów i wielkości dofinansowania. Obecnie dostępna wersja Uzupełnień pochodzi z marca 2004 r. Zawiera ona cztery priorytety, które podzielone są na działania i poddziałania.

Problematyka ochrony środowiska najwyraźniej występuje w Priorytecie 1 obejmującym rozbudowę i modernizację infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów.

W tych ramach wyodrębnione jest Działanie 1.2. pt. Infrastruktura ochrony Środowiska, które służy wzmocnieniu konkurencyjności regionów poprzez realizowanie infrastruktury o znaczeniu regionalnym. Zapisy ZPORR dotyczące tego działania w sposób ogólny określają rodzaje projektów kwalifikujących się do wsparcia. Realizowane będą projekty polegające na budowie i modernizacji infrastruktury ochrony środowiska. Ponadto realizowane będą inwestycje mające na celu poprawę jakości zarządzania środowiskiem, w tym poprawę dostępu do informacji o środowisku. Rodzaje projektów, które mogą być realizowane w ramach tego zadania są następujące:

Zaopatrzenie w wodę, pobór wody i oczyszczanie ścieków

1. budowa i modernizacja sieci wodociągowych
2. budowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnych
3. budowa i modernizacja sieci kanalizacji deszczowych
4. budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody
5. budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków
6. budowa zbiorników umożliwiających pozyskanie wody pitnej

Gospodarka odpadami

1. organizacja i wdrażanie systemów selektywnej zbiórki odpadów i recyklingu
2. wdrażanie systemowej gospodarki odpadami komunalnymi (m.in. budowa sortowni, kompostowni, obiektów termicznej, termiczno-chemicznej i mechanicznej utylizacji odpadów; budowa nowych, modernizacja istniejących i rekultywacja nieczynnych składowisk; likwidacja "dzikich" składowisk)
3. budowa i modernizacja spalarni odpadów niebezpiecznych
4. rekultywacja i likwidacja składowisk odpadów niebezpiecznych

Poprawa jakości powietrza

1. modernizacja i rozbudowa miejskich systemów ciepłowniczych i wyposażenie ich w instalacje ograniczające emisje zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza
2. przekształcenie istniejących systemów ogrzewania obiektów użyteczności publicznej w systemy bardziej przyjazne dla środowiska, w szczególności ograniczenie "niskiej emisji"

Zapobieganie powodziom

1. regulacja cieków wodnych (pogłębianie, zapory, stabilizacja brzegów, prace remontowe w korytach rzecznych, itd.)
2. tworzenie polderów
3. budowa i modernizacja wałów przeciwpowodziowych wraz z drogami dojazdowymi
4. budowa i modernizacja małych zbiorników retencyjnych i stopni wodnych w ramach tzw. "małej retencji"
5. ochrona brzegów morskich

Wsparcie zarządzania ochroną środowiska

1. opracowanie baz danych dotyczących lasów, jakości gleb, wód, powietrza
2. tworzenie systemów pomiaru zanieczyszczeń powietrza w miastach oraz systemów informowania mieszkańców o poziomie zanieczyszczeń powietrza
3. utworzenie sieci stacji kontrolnych i ostrzegawczych w zakresie jakości wód
4. tworzenie map terenów zalewowych
5. tworzenie systemów monitoringu środowiska, w tym reagowania na zagrożenia
6. tworzenie systemów informacji przeciwpowodziowej

Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii

1. budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej do produkcji i przesyłu energii odnawialnej (energia wiatrowa, wodna, geotermalna, kolektory słoneczne i ogniwa fotowoltaiczne, biomasa)

Działanie 1.2 „Infrastruktura ochrony środowiska” obejmuje przedsięwzięcia o znaczeniu regionalnym. Komplementarnym do niego jest działanie 3.1. „Inwestycje lokalne”, w którego ramach będą realizowane małe inwestycje w zakresie ochrony środowiska, o oddziaływaniu lokalnym, na terenach wiejskich oraz w małych miastach o liczbie mieszkańców do 20 000. Projekty dofinansowane w ramach Działania 3.1. mogą obejmować następujące przedsięwzięcia:

Budowa lub modernizacja urządzeń do odprowadzania i oczyszczania ścieków

- sieci kanalizacyjne,
- sieci kanalizacji deszczowej
- oczyszczalnie ścieków
- inne urządzenia do oczyszczania, gromadzenia, odprowadzania i przesyłania ścieków

Budowa lub modernizacja urządzeń zaopatrzenia w wodę i poboru wody

- sieci wodociągowe,
- ujęcia wody (w tym ochrona ujęć i źródeł wody pitnej)
- urządzenia służące do gromadzenia, przechowywania i uzdatniania wody
- urządzenia regulujące ciśnienie wody

Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii

- budowa i modernizacja urządzeń do produkcji i przesyłu energii ze źródeł odnawialnych (energia, wiatrowa, wodna, kolektory słoneczne, energia uzyskiwana z wykorzystania biomasy i inne),

Poprawa jakości powietrza

- modernizacja i rozbudowa systemów ciepłowniczych i wyposażenie ich w instalacje ograniczające emisje zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza
- przekształcenie istniejących systemów ogrzewania obiektów użyteczności publicznej w systemy bardziej przyjazne dla środowiska, w szczególności ograniczenie "niskiej emisji"

Gospodarka odpadami

- budowa, modernizacja, rekultywacja lub likwidacja składowisk odpadów (w tym rekultywacja bądź likwidacja składowisk odpadów niebezpiecznych)
- budowa lub modernizacja miejsc utylizacji opakowań i nieużytych środków ochrony roślin
- likwidacja dzikich wysypisk
- kompleksowe systemy zagospodarowania odpadów na poziomie lokalnym, obejmujące m.in. odbiór posegregowanych odpadów od mieszkańców, odzyskiwanie surowców wtórnych, recykling, kompostowanie odpadów organicznych, itp.

Przeciwdziałanie powodziom

- regulacja cieków wodnych (pogłębianie, zapory, stabilizacja brzegów, prace remontowe w korytach rzecznych, itd.)
- tworzenie polderów
- budowa i modernizacja wałów przeciwpowodziowych wraz z drogami dojazdowymi
- budowa i modernizacja małych zbiorników retencyjnych i stopni wodnych w ramach tzw. „małej retencji”

Budowa lub modernizacja dróg gminnych i powiatowych o znaczeniu lokalnym

- drogi powiatowe i gminne,
- lokalne obiekty mostowe (mosty i wiadukty) na drogach gminnych i powiatowych
- ulice w granicach administracyjnych miast do 20 tys. mieszkańców
- towarzysząca infrastruktura drogowa

Kompleksowe uzbrojenie terenu pod inwestycje

- projekty kompleksowego uzbrojenia terenu przeznaczonego w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod inwestycje, z wyłączeniem terenów pod inwestycje mieszkaniowe – uzbrojenie związane z dostarczeniem podstawowych mediów – kanalizacji, wodociągu, instalacji elektrycznych, gazowych oraz dróg wewnętrznych itp.

Budowa lub modernizacja lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej

- infrastruktura służąca rozwojowi aktywnych form turystyki
- infrastruktura noclegowa, gastronomiczna, informacyjno-recepcyjna i inna infrastruktura turystyczna
- systemy informacji kulturalnej i turystycznej
- infrastruktura kultury (zaplecze kulturalne i rozrywkowe – sale koncertowe i wystawowe, amfiteatry, itp.)
- projekty polegające na restauracji i rewitalizacji obiektów dziedzictwa kulturowego
- systemy zabezpieczeń obiektów dziedzictwa kulturowego na wypadek zagrożeń (np. pożary, włamania, itp.)
- projekty inwestycyjne gmin uzdrowiskowych związane z rozwojem funkcji leczniczo-wypoczynkowych

W ramach inwestycji związanych z Działaniem „Infrastruktura ochrony Środowiska” realizowane będą projekty infrastrukturalne o wartości całkowitej od 1 mln euro do 10 mln euro, natomiast minimalna wartość całkowita projektów z zakresu zarządzania ochroną środowiska wynosi 500 tys. euro. Łącznie UE przeznaczyła na to działanie w latach 2004-2006 dla Polski nieco ponad 300 000 000 euro. Na Działanie 3.1. „Inwestycje lokalne” przeznaczają się w tym samym okresie ponad 350 000 euro ze środków Unii, jednak w tym przypadku wartość jednego zadania nie może przekraczać 1 mln euro. Trzeba wskazać, że łączna wartość inwestycji będzie większa, gdyż udział środków unijnych w formie dotacji do

poszczególnych projektów nie może przekraczać 75%, a jeśli inwestycje generują znaczący zysk netto to maksymalnie 50%.

Do wydatków kwalifikowanych mogą zostać zaliczone w szczególności następujące koszty:

1) Prace przygotowawcze, w tym:

- przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badania geologiczne),
- przygotowanie dokumentacji technicznej,
- przygotowanie studium wykonalności, oceny wpływu na środowisko;
- prace projektantów, architektów,
- wykup niezabudowanych gruntów (maksymalnie 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu),
- przygotowanie dokumentacji przetargowej,
- koszty przygotowania przetargu, w tym publikacji ogłoszeń przetargowych.

2) Prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:

- przygotowanie terenu pod budowę, w tym roboty pomiarowe,
- prace ziemne,
- prace budowlano-montażowe,
- prace instalacyjne,
- prace wykończeniowe,
- zakup wyposażenia nierozzerwalnie związanego z funkcjonowaniem inwestycji,
- nadzór inżynierski,
- koszty promocji projektu,
- koszty infrastruktury towarzyszącej niezbędnej dla realizacji projektu.

Niewielkie inwestycje związane z ochroną środowiska na terenach wiejskich realizowane przez osoby prywatne przewidziane są również w Sektorowym Programie Operacyjnym „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich”. Uwzględnione zostały one w działaniach „Rozwój i ulepszanie infrastruktury technicznej związanej z rolnictwem” oraz „Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi”.

W ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw” wsparcie finansowe mogą uzyskać inwestycje w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska.

5. Cele i działania priorytetowe

5.1. RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW NATURALNYCH

5.1.1. Ochrona gleb

Lp ..	Cel przedsięwzięcia	Opis działania	Termin realizacji					Perspektywa 2008 - 2011	Jednostka odpowiedzialna/ Jednostki współpracujące	Szacunkowe nakłady/tys. zł/ Potencjalne źródła finansowania
			2004	2005	2006	2007				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	Osiągnięcie takiego poziomu wiedzy użytkowników gleb i gruntów aby eksploatacja gleb nie prowadziła do nieodwracalnej degradacji zasobów glebowych (zarówno z punktu widzenia arealu gleb nadających się do użytkowania przyrodniczego, jak i wartości ich potencjału produkcyjnego)	Propagowanie na terenach chronionych produkcji rolnej, zgodnej z ustawą o rolnictwie ekologicznym						ODR/ Wójt	Działanie beznakładowe	
2		Upowszechnianie Zwykłej Dobrej Praktyki Rolniczej ze szczególnym uwzględnieniem wymagań środowiskowych						ODR/ Wójt	Działanie beznakładowe	
3	Wylimitowanie zagrożeń degradacji gleb.	Ocena wartości naturalnego potencjału produkcyjnego gleb na terenie gminy i ustalenie możliwości użytkowania gleb zgodnie z zasadami trwałego i zrównoważonego rozwoju						ODR/ Wójt	10 /środki własne	
4		Ochrona najlepszych gleb poprzez odpowiednie zapisy w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego						Rada Gminy	Działanie beznakładowe	

5.1.2. Racjonalna eksploatacja lasów, zadrzewienia

Lp.	Cel przedsięwzięcia	Opis działania	Termin realizacji					Jednostka odpowiedzialna/ Jednostki współpracujące	Szacunkowe nakłady / tys. zł/ Potencjalne źródła finansowania
			2004	2005	2006	2007	Perspektywa 2008 - 2011		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Zwiększenie ilości i powierzchni zadrzewień na terenach rolniczych	Przeznaczenie w dokumentach planistycznych pod zalesienie gruntów najniższych klas bonitacyjnych i wyłączonych z produkcji						Wójt / Rada Gminy	Działanie beznakładowe
2		Analiza możliwości zwiększenia ilości zadrzewień śródpolnych z propozycją zalecanych gatunków						ODR/ Wójt	Działanie beznakładowe
3	Zapewnienie lasom i zadrzewieniom właściwej pozycji w dokumentach planistycznych, w tym kształtowanie granicy polno-leśnej i ochrona krajobrazu	Ustalanie lokalizacji zalesień i zadrzewień oraz kształtowanie granicy polno-leśnej w dokumentach planistycznych						Wójt	Działanie beznakładowe
4		Wprowadzanie zadrzewień przy drogach gminnych						Wójt	20/rok / budżet gminy
5		Wspieranie wprowadzania zadrzewień przez właścicieli gruntów na terenach rolniczych, zwłaszcza korytarza ekologicznego i strefy wododziałowej						Właściciele terenów / Wójt	20/rok / Środki pomocowe
6	Racjonalne wykorzystanie lasów dla celów turystycznych i edukacyjnych	Wytyczenie ścieżek spacerowych, tras rowerowych, parkingów leśnych						Nadleśnictwo / Wójt	10/rok Środki własne / budżet gminy
7		Opracowanie i organizacja ścieżek dydaktycznych (np. Dolina Wełny, lasy ochronne)						Nadleśnictwo / Wójt	20/rok / Środki pomocowe

5.1.3. Ochrona zasobów kopalin

Lp.	Cel przedsięwzięcia	Opis działania	Termin realizacji					Jednostka odpowiedzialna/ Jednostki współpracujące	Szacunkowe nakłady / tys. zł/ Potencjalne źródła finansowania
			2004	2005	2006	2007	Perspektywa 2008 - 2011		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Współpraca ze Starostą w zakresie ograniczania naruszeń środowiska towarzyszących eksploatacji kopalin i pracom geologicznym, poprzez ulepszanie i skuteczne egzekwowanie zasad postępowania w tym zakresie wynikających z obowiązujących przepisów	Określenie potrzeb i możliwości pozyskiwania kopalin na terenie gminy						Rada Gminy / Starosta	Działanie beznakładowe
2		Inwentaryzacja miejsc, na których prowadzona była eksploatacja kopalin oraz wystąpienie do Starosty z wnioskiem o wydanie decyzji o rekultywacji terenu						Wójt	Działanie beznakładowe
3		Rekultywacja terenów powyrobiskowych						Właściciele terenu / Wójt	Brak danych

5.2. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA

5.2.1. Ochrona wód i gospodarka wodna

Lp.	Cel przedsięwzięcia	Opis działania	Termin realizacji					Jednostka odpowiedzialna/ Jednostki współpracujące	Szacunkowe nakłady / tys. zł/ Potencjalne źródła finansowania
			2004	2005	2006	2007	Perspektywa 2008 - 2011		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Uporządkowanie gospodarki ściekowej	Weryfikacja planu rozwoju sieci kanalizacyjnej						Wójt / Rada Gminy	budżet gminy
2		Budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej we wsi Żabiczyn						Wójt	370 / budżet gminy, środki pomocowe
3		Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Mieścisku z punktem zlewnym ścieków dowożonych o docelowej przepustowości						Wójt	736/ budżet gminy, środki pomocowe
4		Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w Popowie Kościelnym						Wójt	465/ budżet gminy, środki pomocowe
5		Budowa kanalizacji sanitarnej i przepompowni z zlewni Mieścisko						Wójt	1147 / budżet gminy, środki pomocowe
6		Budowa kanalizacji sanitarnej i przepompowni z zlewni Popowo Kościelne						Wójt	703 / budżet gminy, środki pomocowe
7		Budowa kanalizacji sanitarnej i przepompowni z zlewni północnej (Żabiczyn)						Wójt	540 / budżet gminy, środki pomocowe

8		Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscach wskazanych w planie rozwoju sieci kanalizacyjnej						Właściciele nieruchomości / Wójt	Środki własne właścicieli
9	Redukcja ładunku zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł przestrzennych (rozproszonych), trafiających do wód wraz ze spływami powierzchniowymi (przede wszystkim z terenów rolnych)	Ograniczenie zanieczyszczeń azotowych pochodzących z rolnictwa (głównie: budowa płyt obornikowych i zbiorników na gnojówkę w gospodarstwach rolnych)						Gospodarstwa rolne / Wójt	Środki własne rolników / środki pomocowe
10		Uwzględnienie treści programu działań na rzecz ograniczenia spływu zanieczyszczeń azotowych ze źródeł rolniczych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego						Rada Gminy	Działanie beznakładowe
11		Stworzenie bazy danych dotyczących produkcji i magazynowania obornika i gnojowicy na terenie gminy oraz sposobu jej zagospodarowania						Wójt / ODR	10 / budżet gminy, środki pomocowe
12		Edukacja rolników w zakresie ograniczania rolniczych zanieczyszczeń obszarowych						ODR/ Wójt	5 / środki własne
13	Eliminacja niekontrolowanej gospodarki ściekowej na terenach nieskanalizowanych	Uszczelnianie i atestacja zbiorników bezodpływowych przy posesjach, dla których uznano ten sposób odprowadzania ścieków jako docelowy						Wójt / Właściciele nieruchomości	budżet gminy / środki własne / środki pomocowe
14		Organizacja systematycznego opróżniania zbiorników bezodpływowych						Wójt	budżet gminy
15		Wdrożenie systematycznego opróżniania zbiorników bezodpływowych						Wójt	Środki właścicieli + budżet gminy
16		Opracowanie mechanizmów chroniących i eliminujących „opłacałość” wprowadzania nieczystości płynnych bezpośrednio do wód lub do ziemi						Rada Gminy	Działanie beznakładowe
17		Wdrożenie mechanizmów chroniących i eliminujących „opłacałość” wprowadzania nieczystości płynnych bezpośrednio do wód lub do ziemi						Wójt	Działanie beznakładowe
18	Uporządkowanie gospodarki wodami deszczowymi	Uzbrojenie istniejących kanalizacji burzowych w urządzenia chroniące wody przed zanieczyszczeniem						Wójt	40 / budżet gminy

19		Zapewnianie prawidłowego odprowadzania i oczyszczania wód opadowych z obiektów nowopowstałych (poprzez odpowiednie zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego)						Rada Gminy	Działanie beznakładowe
20		Preferowanie rozwiązań liniowych i rozsączających wody deszczowe						Właściciele instalacji	Brak danych
21	Racjonalne wykorzystywanie zasobów wód podziemnych	Rozbudowa wodociągów wiejskich w miejscowościach: Piastowice, Gorzewo, Imielinko-Kłodzin, Gółka						Wójt	217 / budżet gminy
22		Modernizacja sieci wodociągowej w Mieścisku z wymianą rur azbestowo-cementowych na PCV						Wójt	Budżet gminy / środki pomocowe
23		Budowa rurociągu tranzytowego Miłosławice – Popowo Kościelne						Wójt	Budżet gminy
24		Budowa zbiorników retencyjnych wody pitnej w Miłosławicach						Wójt	Budżet gminy / środki pomocowe
25	Regulacja stosunków wodnych - racjonalne wykorzystywanie wód powierzchniowych	Odbudowa jazów na Wełnie w Rudzie, Zbietce, Gorzewie i Zakrzewie						WZMiUW / właściciele obiektów / Wójt	800 / budżet województwa, środki pomocowe
26		Analiza celowości wykonania zalewu doliny Wełny od Rudy do Zakrzewa						Wójt / WZMiUW / Wojewódzki Konserwator Przyrody	20 / budżet gminy
27		Odbudowa i budowa urządzeń piętrzących na rowach melioracji podstawowej i szczegółowej						WZMiUW+ Gminna Spółka Wodna / Wójt	150 / budżet województwa + budżet gminy
28		Prace remontowe na 11 zbiornikach małej retencji						Wójt	110 / budżet gminy / środki pomocowe

5.2.2. Ochrona powietrza

Lp.	Cel przedsięwzięcia	Opis działania	Termin realizacji					Jednostka odpowiedzialna/ Jednostki współpracujące	Szacunkowe nakłady / tys. zł/ Potencjalne źródła finansowania
			2004	2005	2006	2007	Perspektywa 2008 - 2011		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Poprawa jakości powietrza	Eliminowanie węgla jako paliwa w lokalnych kotłowniach i gospodarstwach domowych na rzecz paliw niskoemisyjnych (np. gaz, olej opałowy, biomasa) i energii elektrycznej poprzez wprowadzenie stosownych zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego						Wójt / Rada Gminy	budżet gminy
2		Wyposażanie budynków będących w zasobie gminy i podlegających jej jednostek w piece na paliwa niskoemisyjne						Wójt	budżet gminy
3		Termomodernizacja budynków będących w zasobie gminy i podlegających jej jednostek						Wójt	budżet gminy
4		Inwentaryzacja znaczących źródeł emisji pochodzących od podmiotów gospodarczych i skorelowanie jej z bazą danych Urzędu Marszałkowskiego podmiotów wnoszących opłaty za korzystanie ze środowiska						Wójt	5 / rok środki własne
5	Racjonalna energetyczna gospodarka	Opracowanie planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe						Wójt	20 / budżet gminy
6		Nasilenie starań dla doprowadzenia do gminy Mieścisko gazu sieciowego						Wójt	Działanie beznakładowe
7		Opracowanie programu gazyfikacji gminy						Wójt	20 / budżet gminy
8		Budowa elektrowni wodnych na rzece Wełnie						Właściciele	Środki właścicieli / środki pomocowe
9		Rozpoznanie możliwości wykorzystywania energii wiatrowej i słonecznej						Wójt	Działanie beznakładowe

5.2.3. Gospodarowanie odpadami

Lp.	Cel przedsięwzięcia	Opis działania	Termin realizacji					Jednostka odpowiedzialna/ Jednostki współpracujące	Szacunkowe nakłady / tys. zł/ Potencjalne źródła finansowania
			2004	2005	2006	2007	Perspektywa 2008 - 2011		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Stworzenie podstaw dla nowoczesnego gospodarowania odpadami komunalnymi	Uchwalenie „Planu gospodarki odpadami dla Gminy Mieścisko”						Rada Gminy	Działanie beznakładowe
2		Podjęcie nowej uchwały w sprawie szczegółowych zasad utrzymania czystości i porządku w gminie zgodnie z zapisami ustawy oraz planem gospodarki odpadami						Rada Gminy	Działanie beznakładowe
3		Ewidencja dzikich wysypisk śmieci i sukcesywne przeprowadzenie ich rekultywacji						Właściciele terenu / Wójt	Środki własne
4		Działalność edukacyjna społeczności lokalnej dotycząca sposobu postępowania z odpadami głównie komunalnymi						Wójt	Budżet gminy i pomocowe
5		Rozszerzanie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych na zasadach określonych w planie gospodarki odpadami przy współpracy z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi - unieszkodliwiania i odzysku odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne						Wójt / Rada Gminy	Budżet gminy / środki pomocowe
6		Organizacja i wykonanie gminnego centrum segregacji odpadów						Wójt	Budżet gminy / środki pomocowe

7	Racjonalna gospodarka odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpieczne	Współpraca z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie unieszkodliwiania i odzysku odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne						Wytwórcy odpadów / Wójt	Środki własne / budżet gminy
8		Organizacja i wykonanie punktu czasowego przetrzymywania odpadów						Wójt	Budżet gminy / środki pomocowe
9	Nadzór nad gospodarką odpadami stwarzającymi szczególne zagrożenie dla środowiska	Założenie ewidencji podmiotów posiadających odpady zawierające PCB lub azbest						Wójt	Działanie beznakładowe
10		Prawidłowe oznakowanie odpadów zawierających PCB lub azbest, będących w posiadaniu osób fizycznych i nadzór nad wywiązywaniem się z tego obowiązku przez przedsiębiorstwa						Posiadacze odpadów / Wójt	Środki własne / budżet gminy
11	Zagospodarowanie osadów ściekowych wytwarzanych przez oczyszczalnie na terenie gminy	Wyznaczenie w planach zagospodarowania przestrzennego miejsc możliwego stosowania osadów ściekowych						Rada Gminy	Działanie beznakładowe
12		Preferowanie stosowania osadów ściekowych: - pod uprawy roślin przeznaczonych do produkcji kompostu oraz roślin nieprzeznaczonych do spożycia i produkcji pasz, - do dostosowywania terenów do potrzeb wynikających z planów gospodarki odpadami, planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, - rekultywacji terenów na cele rolne i nierolne						Wójt	Budżet gminy
13		Zagospodarowanie działki w Jaworówku pod stosowanie osadów ściekowych						Wójt	Budżet gminy
14	Rekultywacja terenów po byłych składowiskach odpadów	Wykonanie prac rekultywacyjnych na składowiskach w Popowie Kościelnym i Jaworówku						Wójt	Budżet gminy
15		Monitoring wpływu na środowisko zrekultywowanych składowisk w Wielu, Popowie Kościelnym i Jaworówku						Wójt	Budżet gminy

5.2.4. Klimat akustyczny (hałas)

Lp.	Cel przedsięwzięcia	Opis działania	Termin realizacji					Jednostka odpowiedzialna/ Jednostki współpracujące	Szacunkowe nakłady / tys. zł/ Potencjalne źródła finansowania
			2004	2005	2006	2007	Perspektywa 2008 - 2011		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Poprawa jakości warunków akustycznych na obszarach wymagających zapewnienia komfortu akustycznego	Właściwe lokalizowanie procesów produkcyjnych wytwarzających hałas, poprzez stworzenie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego						Rada Gminy	Działanie beznakładowe
2		Modernizacja drogi wojewódzkiej Nr 190.						Marszałek / Wójt	Budżet województwa
3		Poprawa stanu nawierzchni ulic w Mieścisku						Wójt	Budżet gminy

5.2.5. Pola elektromagnetyczne

Lp.	Cel przedsięwzięcia	Opis działania	Termin realizacji					Jednostka odpowiedzialna/ Jednostki współpracujące	Szacunkowe nakłady / tys. zł/ Potencjalne źródła finansowania
			2004	2005	2006	2007	Perspektywa 2008 - 2011		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Eliminowanie negatywnego oddziaływania na zdrowie ludzi pól elektromagnetycznych towarzyszących: napowietrznym liniom elektroenergetycznym o napięciu znamionowym 110 kV i wyższe oraz stacji bazowych telefonii komórkowej	Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego stref ochronnych i ograniczeń związanych z lokalizacją istniejących i planowanych źródeł promieniowania elektromagnetycznego						Rada Gminy	Działanie beznakładowe

5.3. BEZPIECZEŃSTWO EKOLOGICZNE

5.3.1. Chemiczne

Lp.	Cel przedsięwzięcia	Opis działania	Termin realizacji					Jednostka odpowiedzialna/ Jednostki współpracujące	Szacunkowe nakłady / tys. zł/ Potencjalne źródła finansowania
			2004	2005	2006	2007	Perspektywa 2008 - 2011		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Opracowanie bazy danych dotyczącej przechowywania i składowania zużytych środków ochrony roślin i opakowaniach po nich	Rozpoznanie miejsc składowania przeterminowanych środków ochrony roślin i opakowań po nich						Właściciele terenu / Wójt	5 / Środki własne
2	Wyeliminowanie możliwości przedostania się do środowiska środków ochrony roślin	Upowszechnianie wiedzy o szkodliwym oddziaływaniu na środowisko i zdrowie środków ochrony roślin oraz zasadach pozbywania się opakowań po nich						ODR/ Wójt	Środki własne

5.3.2. Biologiczne

Lp.	Cel przedsięwzięcia	Opis działania	Termin realizacji					Jednostka odpowiedzialna/ Jednostki współpracujące	Szacunkowe nakłady / tys. zł/ Potencjalne źródła finansowania
			2004	2005	2006	2007	Perspektywa 2008 - 2011		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Zapobieganie rozprzestrzeniania się chorób pochodzenia zwierzęcego	Organizacja ochrony przed bezdomnymi zwierzętami						Wójt	Budżet gminy
2		Zbieranie, transport i unieszkodliwianie zwłok bezdomnych zwierząt						Wójt / Współpracujące przedsiębiorstwa	Środki własne
3		Znakowanie obszarów dotkniętych lub zagrożonych chorobą zakaźną zwierząt						Wójt	Środki własne

5.3.3. Poważne awarie

Lp.	Cel przedsięwzięcia	Opis działania	Termin realizacji					Jednostka odpowiedzialna/ Jednostki współpracujące	Szacunkowe nakłady / tys. zł/ Potencjalne źródła finansowania
			2004	2005	2006	2007	Perspektywa 2008-2011		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ograniczenie możliwości wystąpienia poważnych awarii i zapobieganie skutkom potencjalnych poważnych awarii	Utrzymywanie w stałej gotowości zespołu służb odpowiedzialnych za postępowanie w czasie występowania i usuwanie skutków klęsk żywiołowych (powodzie, pożary, susze) i katastrof ekologicznych (komunikacyjnych i przemysłowych)						Wójt / Rada Gminy	Działanie beznakładowe
2		Prowadzenie działań prewencyjnych dla zapobiegania wystąpieniom poważnych awarii.						Zakłady pracy / Wójt	Działanie beznakładowe

5.4. OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ

Lp.	Cel przedsięwzięcia	Opis działania	Termin realizacji					Jednostka odpowiedzialna/ Jednostki współpracujące	Szacunkowe nakłady / tys. zł/ Potencjalne źródła finansowania
			2004	2005	2006	2007	Perspektywa 2008 - 2011		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Utrzymanie i rozwijanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej w gminie	Utworzenie bazy danych podjęcie uchwał (lub wnioskowanie o ich podjęcie) w sprawie objęcia ochroną większej ilości obiektów przyrodniczych						Wójt, Rada Gminy	Działanie beznakładowe
2		Wdrożenie skutecznych narzędzi planistycznych dla ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez weryfikację ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego						Rada Gminy	Działanie beznakładowe
3		Nasilenie działań na rzecz poszerzenia granic obszaru chronionego krajobrazu Dolina Wełny na odcinek doliny leżący w gminie Mieścisko						Wójt	Działanie beznakładowe
4		Działania na rzecz wzrostu świadomości ekologicznej społeczności lokalnych w zakresie zrozumienia celów ochrony przyrody i różnorodności biologicznej (praca ciągła)						Wójt	Środki własne
5		Porządkowanie i pielęgnacja parków wiejskich						Właściciele / Wójt	Środki właścicieli

5.5. DZIAŁANIA HORYZONTALNE (OBEJMUJĄ WSZYSTKIE CELE OKREŚLONE W PUNKCIE 5)

Lp.	Cel przedsięwzięcia	Opis działania	Termin realizacji					Jednostka odpowiedzialna/ Jednostki współpracujące	Szacunkowe nakłady / tys. zł/ Potencjalne źródła finansowania
			2004	2005	2006	2007	Perspektywa 2008 - 2011		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Zapewnienie środków na ochronę środowiska	– ewidencja podmiotów wnoszących opłaty za korzystanie ze środowiska i przekazywanie informacji do Urzędu Marszałkowskiego, – wdrożenie zasady „zanieczyszczający (użytkownik) płaci” przy opłatach za usługi w ochronie środowiska, – podejmowanie działań o pozyskanie środków „zewnętrznych” zagranicznych i krajowych na ochronę środowiska.						Wójt /Rada Gminy	Działanie beznakładowe
2	Skuteczne zarządzanie administracyjne ochroną środowiska	Wzmocnienie kadrowe urzędu w zakresie ochrony środowiska						Wójt	25/rok / Budżet gminy

3	Wysoki poziom wiedzy ekologicznej mieszkańców	– motywowanie nauczycieli do edukacji w zakresie ochrony środowiska, – delegowanie kadr ochrony środowiska na szkolenia, kursy i studia podyplomowe, – organizowanie (wspólnie z sąsiednimi gminami, ewentualnie powiatem) szkoleń dla multiplikatorów (sołtysów, kół gospodyń, nauczycieli) w zakresie ochrony środowiska						Wójt /ODR	Środki własne i pomocowe
4	Zapewnienie dostępu do informacji o środowisku	Prowadzenie wykazu dokumentów: – prognozy oddziaływania na środowisko, – wnioski o wydanie decyzji o warunkach zabudowy, – raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, – opracowania ekofizjograficzne, – wyniki prac badawczych i studialnych z zakresu ochrony środowiska, – wnioski o wydanie zezwolenia oraz zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów, – wnioski o wydanie zezwolenia oraz zezwolenia na prowadzenie działalności polegającej na zbieraniu, transporcie, odzysku lub unieszkodliwianiu odpadów komunalnych.						Wójt	Działanie beznakładowe
5	Zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska	Uwzględnianie kryterium ekologicznego przy zakupie towarów i usług						Wójt	Działanie beznakładowe
6	Monitorowanie realizacji programu i weryfikacja jego zapisów	– coroczny przegląd realizacji zapisów programu przed podjęciem uchwały budżetowej, – wprowadzanie ewentualnych zmian do programu.						Wójt /Rada Gminy	Działanie beznakładowe

6. Uwarunkowania organizacyjne i finansowe realizacji programu.

Zespół uwarunkowań prawnych realizacji niniejszego programu wynika wprost z jego tekstu, który opracowano wg stanu na II kwartał 2004 roku. Gmina nie ma wpływu na uwarunkowania zewnętrzne (polityczne, ekonomiczne itp.) występujące w skali kraju i niewątpliwie mogące pozytywnie lub negatywnie oddziaływać na skuteczność realizacji założonych celów.

Biorąc powyższe pod uwagę proponuje się wdrażanie szerokiego pojmowania funkcji administracji samorządowej na szczeblu gminy poprzez:

- pełną realizację zadań własnych,
- współpracę i wymianę informacji z jednostkami powiatowymi i wojewódzkimi w zakresie celów przez nie realizowanych,
- wykorzystywanie pełni zdobyczy wiedzy ekologicznej dla dostrzegania powiązań działań i zjawisk mających wpływ na poprawę stanu środowiska.

Drugim ważnym czynnikiem koniecznym dla skutecznej realizacji Programu jest zapewnienie mu odpowiednich możliwości finansowych. Dla pewnego ograniczenia znaczenia tego czynnika wiele podanych w rozdz. 5 działań ma charakter bezinwestycyjny, a często beznakładowy. Zapewnienie środków na ich realizację wymaga stymulacji rozwoju gospodarczego gminy (zwiększania potencjału budżetowego), co jest przedmiotem odrębnych opracowań posiadanych przez gminę.

Znaczących nakładów inwestycyjnych wymagają działania związane z ochroną wód i gospodarką wodną oraz częściowo gospodarką odpadami.

Inwestycje te będą mogły być zrealizowane przez gminę wyłącznie w przypadku pozyskania pomocy finansowej zarówno ze środków krajowych, jak i unijnych, stąd w Programie duży nacisk położono na przedstawienie zasad ubiegania się o takie środki.

Pomoc finansowa zarówno Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, jak i funduszy strukturalnych jest udzielana w przypadku zapewnienia udziałów własnych inwestora i środki na ten cel winien zapewnić budżet gminy, do czego wskazane jest tworzenie planów wieloletnich.

Ułatwioną ścieżkę pomocy finansowej mają przedsięwzięcia o charakterze ponadgminnym, stąd istotne jest aktywne partycypowanie Gminy w podejmowanych regionalnie inicjatywach dotyczących np. gazyfikacji, ekologizacji produkcji rolnej, utylizacji odpadów niebezpiecznych.

7. Wskaźniki realizacji programu

Władze gminy oraz mieszkańcy powinni być systematycznie informowani o tym, jak postępuje wprowadzanie zapisów programu w życie, w jakim zakresie trzeba wzmocnić działania lub je zmodyfikować oraz czy istnieje konieczność podjęcia przedsięwzięć nadzwyczajnych. W tym celu zaleca się przyjęcie zestawu wskaźników, które pozwalałyby obiektywnie oceniać realizację programu. Jedna ze specjalistycznych agend ONZ zaproponowała wyróżnienie następujących typów wskaźników:

- Wskaźniki presji (p) opisujące sposoby i wielkość oddziaływania człowieka na środowisko. Pokazują one główne przyczyny zanieczyszczenia środowiska oraz wielkość korzystania z zasobów naturalnych.
- Wskaźniki stanu (s) mierzą jakość środowiska. Pozwalają ocenić istniejącą sytuację poprzez ilościowe wskaźniki stanu elementów środowiska (powietrza, wód, powierzchni ziemi, przyrody) i zasobów naturalnych (kopalin), które wywierają bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców.
- Wskaźniki reakcji (R) opisują odpowiedź społeczną, w tym władz gminy na rozpoznane problemy środowiskowe. Wskazują działania indywidualne i zbiorowe, które przeciwdziałają powstawaniu zanieczyszczeń, łagodzą skutki oddziaływań na środowisko lub eliminują już powstałe szkody ekologiczne.

W dalszej części przedstawione zostały proponowane wskaźniki z uwzględnieniem wymienionych typów, które ujęto w grupy zgodnie ze sposobem uporządkowania programowych celów i działań priorytetowych. W zależności od dostępnych danych powinny zostać wybrane te spośród proponowanych, dla których istnieją informacje ilościowe.

Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych:

- Zużycie wody do celów bytowych na osobę;
- Wielkość powierzchni rolniczej i leśnej przekazywanej pod zabudowę i drogi;
- Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych na mieszkańca;
- Wielkość odzysku odpadów komunalnych na mieszkańca;
- Liczba gospodarstw domowych objętych systemem selektywnej zbiórki odpadów;

- Wydatki na termomodernizację budynków będących w zasobie gminy i podlegających jej jednostek;
- Wzrost ilości energii wytwarzanej ze źródeł odnawialnych.

Poprawa jakości środowiska

- Wskaźniki jakości wód w rzekach;
- Udział ścieków oczyszczanych biologicznie ;
- Udział mieszkańców korzystających z kanalizacji sanitarnej;
- Liczba wykonanych przyłączy do kanalizacji zbiorczej;
- Liczba działających indywidualnych oczyszczalni ścieków;
- Udział nieruchomości nie podłączonych do kanalizacji, a objętych regularnym wywozem nieczystości płynnych;
- Długość wykonanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej;
- Przyrost przepustowości i skuteczności funkcjonowania oczyszczalni ścieków;
- Liczba składowisk odpadów nie odpowiadających standardom technicznym ;
- Liczba zwierząt hodowanych w systemie bezściółowym ;
- Zmniejszenie poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza z obiektów będących własnością gminy i podległych jej jednostek.

Bezpieczeństwo ekologiczne

- Udział mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej ;
- Ilość zebranych odpadów z miejsc nielegalnego gromadzenia.

Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej

- Udział powierzchni chronionych, w tym ustanowionych przez gminę;
- Liczba pomników przyrody i użytków ekologicznych;
- Wielkość nakładów na ochronę przyrody;
- Długość wprowadzonych zadrzewień przy drogach gminnych.

Działania horyzontalne

- Ilość środków przeznaczanych na ochronę środowiska, w tym na inwestycje;
- Wysokość pozyskanych środków zewnętrznych na ochronę środowiska;

- Wielkość (udział) środków publicznych wydanych z uwzględnieniem kryterium ekologicznego;
- Udział pracowników Urzędu Gminy w podnoszeniu kwalifikacji (studia, szkolenia, kursy);
- Liczba projektów na rzecz ochrony środowiska realizowanych przez grupy i organizacje pozarządowe;
- Udział uczniów w konkursach związanych z ochroną środowiska

MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE DO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY MIEŚCISKO

- Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010 www.mos.gov.pl
- Program wykonawczy do II Polityki ekologicznej państwa, na lata 2002-2010 www.mos.gov.pl
- Strategia wykorzystania Funduszu Spójności na lata 2004-2006 www.mg.gov.pl
- Zintegrowany Program Operacyjny - Rozwój Regionalny www.mg.gov.pl
- Narodowy Plan Rozwoju 2004- 2006 r. www.mos.gov.pl
- Krajowy plan gospodarki odpadami www.mos.gov.pl
- Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych www.mos.gov.pl
- Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego, Poznań 2000 www.wielkopolska.mw.gov.pl
- Program ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2002 – 2010 www.wielkopolska.mw.gov.pl
- Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego www.wielkopolska.mw.gov.pl
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Gmina Mieścisko. Mieścisko 2002 r.
- Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Mieścisko. Mieścisko 2001 r.
- Koncepcja programowo-przestrzenna. Gospodarka wodna i ściekowa. Program ochrony środowiska dla gminy Mieścisko oprac. ABRYŚ Technika Sp. z o.o. Biuro Projektowe Poznań 2003 r.
- Plan gospodarki odpadami dla gminy Mieścisko. oprac. ABRYŚ Technika Sp. z o.o. Biuro Projektowe Poznań 2003 r.
- Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2001, Biblioteka Monitoringu Środowiska, WIOŚ Poznań, 2002 www.wios.iq.pl
- Stan i potrzeby inwestycyjne gmin województwa wielkopolskiego w zakresie gospodarki ściekowej, Biblioteka Monitoringu Środowiska, WIOŚ Poznań, 2001 www.wios.iq.pl
- Zasobność i zanieczyszczenie gleb Wielkopolski. Stan na rok 2000, Biblioteka Monitoringu Środowiska, WIOŚ Stacja Chemiczno-Rolnicza Oddział w Poznaniu 2000 www.wios.iq.pl

- Ważniejsze dane o powiatach i gminach województwa wielkopolskiego 2001 rok, Urząd Statystyczny Poznań 2002
- Geografia regionalna Polski, Jerzy Kondracki, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2001r.
- [Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska](#) na szczeblu regionalnym i lokalnym www.mos.gov.pl

NAJWAŻNIEJSZE AKTY PRAWNE

- USTAWA z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r. nr 56 poz. 679) (Zmiany: z 2000 r. Nr 86, poz. 958, Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 100, poz. 1085, Nr 145, poz. 1623, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 113, poz. 984, Nr 200, poz. 1682, oraz z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 80, poz. 721, Nr 162, poz. 1568, Nr 110, poz. 1189, i Nr 203, poz. 1966)
- USTAWA z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Tekst jedn. Dz. U. z 2001 nr 99 poz. 1079) (Zmiany: z 2001 r. Nr 110, poz. 1189, Nr 145, poz. 1623, z 2002 r. Nr 130, poz. 112, oraz z 2003 r. Nr 80, poz. 717, i Nr 162, poz. 1568)
- USTAWA z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. nr 27 poz. 96) (Zmiany: z 1995 r. Nr 16, poz. 78, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 88, poz. 554, Nr 111, poz. 726, Nr 115, poz. 741, Nr 133, poz. 885, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 101, poz. 1178, z 2000, Nr 109, poz. 1157, Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 100, poz. 1085, Nr 106, poz. 1149, Nr 110, poz. 1190, Nr 115, poz. 1229, Nr 154, poz. 1800, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 117, poz. 1007, Nr 153, poz. 1271, Nr 166, poz. 1360, Nr 240, poz. 2055, oraz z 2003 r. Nr 223, poz. 2219)
- USTAWA z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. Nr 16 poz. 78) (Zmiany: z 1997 r. Nr 60, poz. 370, Nr 80, poz. 505, Nr 160, poz. 1079, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 81, poz. 875, Nr 100, poz. 1085, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, oraz z 2003 r. Nr 80, poz. 717, i Nr 162, poz. 1568)
- USTAWA z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. nr 132 poz. 622) (Zmiany: z 1997 r. Nr 60, poz. 369, Nr 121, poz. 770, z 2000 r. Nr 22, poz. 272, z 2001 r. Nr 100, poz. 1085, Nr 154, poz. 1800, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, oraz z 2003 r. Nr 7, poz. 78)
- USTAWA z dnia 10 kwietnia 1997 - Prawo energetyczne (Tekst jednolity: Dz. U. z 2003 r. Nr 153 poz. 1504) (Zmiany z 2003 r. Nr 203, poz. 1966)
- USTAWA z dnia 26 lipca 2000 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. nr 89 poz. 991) (Zmiany: z 2001 r. Nr 5, poz. 44, Nr 100, poz. 1085, i Nr 115, poz. 1229)
- USTAWA z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. (Dz. U. Nr 62, poz. 627) (Zmiany: Dz. U. Nr 115, poz. 1229; z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 113, poz. 984, Nr 233, poz. 1957; oraz z 2003 r. Nr 46, poz. 392, Nr 80, poz. 717, Nr 80, poz. 721, nr 175, poz. 1693, i Nr 190, poz. 1865)

- USTAWA z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach. (Dz. U. Nr 62, poz. 628) (Zmiany: Dz. U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1085 z 2002 r. Nr 41, poz. 365, Nr 113, poz. 984, Nr 199, poz. 1671; oraz z 2003 r. Nr 7, poz. 78)- USTAWA z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. nr 72 poz. 747) (Zmiany: z 2001 r. Nr 115, poz. 1229, oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984)
- USTAWA z dnia 8 czerwca 2001 r. o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia (Dz. U. nr 73 poz. 764) (Zmiany: z 2001 r. Nr 100, poz. 1085, oraz z 2003 r. Nr 46, poz. 392)
- USTAWA z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. nr 115 poz. 1229) (Zmiany: Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1803, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 130, poz. 1112, Nr 233, poz. 1957, Nr 238, poz. 2022, oraz z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 165, poz. 1592, i Nr 190, poz. 65)
- USTAWA z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw. (Dz. U. Nr 100, poz. 1085) (Zmiany: Dz. U. z 2002 r. Nr 143, poz. 1196; oraz z 2003 r. Nr 7, poz. 78)
- USTAWA z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717)